

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل: متن قوانین - تصویبنامه ها - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی
اخبار رسمی - مراسم - انتصابات - آئین نامه ها - بخش نامه ها - آگهی های رسمی و قانونی - سؤالات

شماره تلفن: ۸۸۹۴-۸۸۹۵-۸۸۹۶-۵۴۴۸

سال چهارم - شماره ۱۰۸۱

صفحه ۳۶۳۴

دبیر: سید محمد هاشمی

شنبه ۱۰ آبان ماه ۱۳۲۷

دوره یازدهم قانونگذاری

شماره مسلسل ۱۶۴۳

روزنامه رسمی

فهرست مطالب

- ۱- صورت مشروح مذاکرات صد و سیزدهمین جلسه
- دوره یازدهم از صفحه ۱ تا ۱۲
- ۲- آگهی های رسمی ۱۳

مذاکرات مجلس

جلسه ۱۱۴

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز چهارشنبه پنجم آبان ماه ۱۳۲۷

فهرست مطالب:

- ۱- تصویب صورت مجلس
- ۲- بقیه مذاکره در اطراف یکصد و نهم و تصویب آن
- ۳- موقع دستور جلسه آینده - ختم جلسه

مجلس ساعت ۹ و ۱۰ جهت دقیقه پیش از ظهر برپاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید

۱- تصویب صورت مجلس

صورت جلسه قبل را آقای صدرزاده (منشی) قرائت کردند

بست دقیقه بظهر روز دوشنبه سوم آبان مجلس برپاست آقای گنجی نایب رئیس تشکیل و صورت جلسه پیش قرائت گردید

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده است

غائبین با اجازه آقایان: بیات - دکتر بقائی حسن اکبر - امینی - سلطان العلماء - فضایی - معین زاده - بالیزی - اورنگ - محمد ذوالفقاری - دکتر طباطبائی زاده - فهرمان - ساعت

غائبین بی اجازه آقایان: محمد حسین قشقای اردشیر شادلو - دادور - فدویان - تولیت - رضا رفیع کامل ما کونی - اخوان - ابوالقاسم بهبهانی - عراقی کرگانی - امیر تیمور - نبوی - دکتر هبند - رضوی

عین مذاکرات مشروح یکصد و سیزدهمین جلسه از یازدهمین دوره قانونگذاری

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

آقای رحیمیان پیشنهاد نمودند مبلغ ۳۰ میلیون ریال برای ساختمان دو سد در قوچان و شیروان وده میلیون ریال بابت احتیاجات اداری و فرهنگی قوچان پرداخت شود و ضمن توضیحات گفتند در سال ۱۳۱۹ ساختمان این دو سد تحت مطالعه و در شرف اقدام بود و بعلمت وقایع شهریور موقوف مانند ممکن است دولت در بودجه سال ۲۸ یا در برنامه هفت ساله مورد توجه قرار دهد

آقای نورالدین امامی مخالف بوده گفتند رفع نواقص حوزه های انتخابیه نمایندگان با اعتبار مختصر انجام پذیر نیست باید در تصویب بودجه کل کشور تسریع شود

یک ربع بظهر چون همه برای اختتام کافی نبود جلسه ختم و بروز پنجشنبه محول گردید

رئیس - نسبت بصورت جلسه نظری نیست؟

اردلان - بنده تذکر نظامنامه ای دارم

رئیس - آقای رحیمیان نسبت بصورت جلسه نظری دارید؟

رحیمیان - بله

رئیس - بفرمائید

رحیمیان - چون در خارج آقای نخست وزیر فرمودند معراج ساختمان این دو سد - معلوم نیست بنده بخواستم عرض کنم که این معراج و تمام جزئیات دیگر از طرف نگاه آبیاری تشخیص شده و بنده از پیش خود عرضی نکردم

آصف - حسین و کیل - ملک پور - ناسری - بهار شهاب خسروانی - امین اسفندیاری - گلپادی - دکتر مدکی - فاضلی - صفا امامی

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان: مهدی اورداب

رضوی - زنگنه - دماوندی - سلطان - آقا خان بختیار - منصف - موسوی - عبدالرحمن فرامرزی - محمد علی مسعودی - سزاوار - شریعت زاده - مسعود تاشی - صاحب دیوانی

آقای اردلان راجع بموافقت آقای نخست وزیر در پرداخت اضافات بعد از اسفند ۶۶ و آقای ضیاء ابراهیمی نسبت بمعاذرت مالیات ارضی برای کسانی که مالیاتشان از یازدهم ریال تجاوز نمیکند و آقای مشایخی در باب توضیحات پیشنهاد خودشان راجع بسد کرج گردیده بود توضیح و تذکره دادند

رئیس - صورت جلسه پیش تصویب گردید.

آقای اردلان - تذکر بده راجع بانخاب کمیسیونها بود.

رئیس - روز دیگر جزو دستور خواهد شد شب هم باید استعرااف بشود ۳۲ نفر از آقایان تقاضای نطق قبل از دستور کرده اند (گفته شد دستور دستور)

دهقان - بنده با نطق قبل از دستور مخالفم **اسلامی** - بنده اخطار نظامنامه ای دارم **رئیس** - بفرمائید **اسلامی** - عرض کنم اخطار بنده در حدود ماده ۴ است و بحدیقت هم بیشتر وقت مجلس را نمیگیرم (اقبال - ماده را بخوانید) نمایندگان میتوانند در بدو یا ختم مجلس از وزراء سؤال نمایند از موضوع سؤال باید قبل از وقت وزراء را مستحضر نمایند بنده خدا را شکر میکنم و پیش وجدان خود خیلی خوشوقتیم که بخوبی وظیفه نمایندگی خود را انجام میکنم و بهیچوجه نظر خصوصی ندارم (صدرا زده - دیگران هم ندارند) عرض کنم عده ای هستند که با حقه بازی مال دولت را برده اند و میبرند و دولت بهیچ وجه در فکر نگاهداری آن نیست اگر این سال مال اشخاص معینی بود بنده تأثیری نداشتم ولی چون مال دولت است بنده اصراری دارم که این مال، مال دولت است ولی وزارت جنگ و وزارت کشاورزی که مالک این مال است اقدامی نمیکند (دهقان - کدام مال؟) اجازه بفرمائید حالا عرض میکنم قبلاقتضات بفرمائید اگر این مال از شخص معینی بود ممکن بود یک تصوراتی بشود ولی طبق مدارک موجود مال دولت است...

رئیس - آقای اسلامی...

اسلامی - بنده راجع بسؤال خودم عرض میکنم که الان دو ماه از آن گذشته است عرض کردم طبق مدارک موجود در وزارت کشاورزی و وزارت جنگ که جناب آقای وزیر جنگ هم گمان میکنند نباید میکنند بنده دو ماه قبل سؤالی راجع باراضی عباس آباد کردم که ملک طلق وزارت جنگ است و یک عده ای حقه باز آنرا برده اند و دولت هم جواب نمیدهد با اینکه بنده مکرر گفته اند شما شایسته تریبون چیزی نگویید ما خودمان رسیدگی میکنیم همانطور مانده بنده برخلاف عقیده خودم اگر دولت این سؤال را جواب ندهد دولت را استیضاح میکنم این یکی یک موضوع دیگر (زنک رئیس)

رئیس - این مربوط به سؤال نیست **اسلامی** - سؤال است

۲- بقیه مذاکره در اطراف یکدوازدهم و تصویب آن

رئیس - باید وزیر حاضر باشد سه سؤال بفرمائید، جلسه گذشته پیشنهاد آقای رحیمیان قرائت شده بود آقای نخست وزیر بفرمائید

نخست وزیر - راجع پیشنهاد آقای رحیمیان خواستم عرض کنم چون مطلبی مربوط بودجه عمرانی کشور است و البته از احاطه رسیدگی ویر آوردن مخرج و تقدم و تأخرش آنوقت میباید که برنامه ای

در قدمت امور عمرانی کشور نوشته شود اساس کارش این است که تشخیص هیئت دولت بابت تشخیص یک عده غیر فنی فقط این تصمیم گرفته نشود که کدام بر کدام مقدم باشد بهر حال همانطور که گفته اند البته نگاه آبیاری هم بر آوردی در این قسمت کرده و تصمیمی خواهند گرفت بنا بر این تصور میکنم اگر خودشان هم موافقت کنند که بگذاریم در موقع طرح بودجه مملکتی یا در موقعیکه تصمیم برنامه در کمیسیون گرفته میشود اصلاح باشد راجع باین اظهارات آقای اسلامی هم که سؤالاتی کرده بودند و چند روز قبل هم با خود بنده صحبت کردند آقای وزیر دادگستری مشغول رسیدگی هستند تقریب نتیجه رسیدگی هم در جواب ایشان عرض خواهد شد و اما راجع باستیضاح عرض کنم که این دولت کارش استیضاح است یکی می رود یکی دیگر (خنده نمایندگان)

رئیس - پس گرفتند - پیشنهاد دیگر قرائت شود.

(پیشنهاد آقای برزین شرح زیر قرائت شد)

تبصره - امتیاز نامه استفاده شرکت تلفن کان کم نم یکن (همه شدید نمایندگان) (زنک شدید رئیس)

رئیس - آقایان توجه کنید، گمان میکنم یک بلندگویی بسیار بزرگی لازم است چرا گوش نمیدید؟

تبصره - امتیازنامه استفاده شرکت تلفن کان لم یکن شناخته میشود (صحیح است) و از تاریخ تصویب این قانون دولت مکلف است (همه نمایندگان) اداره تلفن مملکت را مانند پست و تلگراف خود اداره و کلیه اموال موجود و مؤسسات آن را تملک نموده موجبات رفع احتیاجات تلفنی مملکت را در تمام استانها و شهرستانها فراهم نماید و بهای سهام شرکت مزبور را بنرخ عادل روز در ظرف مدت ده سال با صدی هشت سود در سال در ده قسط سالیانه بوسیله تسلیم اسناد خزانه بپردازد (همه نمایندگان - زنک رئیس)

رئیس - تامل کنید تا موافق و مخالف درست نوشته شود. آقای برزین

یکی از نمایندگان - آخرین برزین است.

رئیس - حالا بگذارید صحبتشان را بکنند به پیش چه میگویند بفرمائید آقای برزین.

برزین - یک مختصری ناچارم عرض نمایندگان محترم برسانم، برای نمایانن تقوی تمدن ما نسبت به یکی از دول همجوار ما آقای تقی زاده نویسنده عالی مقام نوشته بودند تقریباً در سی سال قبل که مملکت ما مملکت بی تلفن و بی تسکراف و بی سیم است که این را ننگ دانسته بودند که یک ملتی نتواند ارتباط خود را منظم و مرتب بکند (صحیح است) حقیقه از تاریخی که من این را دیدم در روحیه ما اثر مخصوصی کرد یعنی قلم آقای تقی زاده گویا نسبت به ما اشخاصی که علاقه دارند نسبت به نظر نوشته ایشان یک اثر محسوس دارد و در بندهم این اثر زیاد است (صحیح است) عرض

کنم که ملاحظه میفرمائید که امروز موضوع وسایل ارتباطات، موضوع شریان حیاتی است برای ملت ما برای مملکت ما، امروز الان از هر نقطه دنیا با نیویورک صحبت میکنید با تلفن، از آنجا هم با تلفن جواب میدهند - الان شما با لندن صحبت میکنید یا پاریس صحبت میکنید ولی متأسفانه با حضرت عظیم العظیم نمیتوانید صحبت کنید (بسی از نمایندگان با خود تهران هم) حتی وقتی خطه بازان میآید تلفن را با همسایه تان هم نمیتوانید صحبت بکنید (صحیح است) میگویند پاریس آمده کابل خراب شده (صحیح است) شما وقتی میخواهید در این هنگام یک شماره ای را بگیری یک مرتبه تا می خواهد آن شماره بیفتد ولی اینکه این سیم را متصل کرده اند به میدان جنگ یک صدای غر و غری میدهد (خنده شدید نمایندگان) که واقعا سامعه خراش است، آدم متعجب میماند مگر اینجا میدان جنگ است - خرابی وضعیت تلفن مورد اتفاق ملت ایران است که بدترین وجهی اداره میشود (صحیح است - صحیح است) و من اگر فکر می کنم ملت را حاضر نمیدم و روز تمام نمایندگان محترم را مساعد نمیافتم این پیشنهاد را نمیگردم (صحیح است) من عادت ندارم تبصره بدهم بعد بیایم اینجا حرف بزنم و بندهم بگویم پس بگیریم پس هم نمیگیرم (یکی از نمایندگان - همه رای میدهند) مجلس خودش میدان را میدهد بدهد نمیدهد بدهد (دیگری از نمایندگان - آقا همه رای میدهند) ملاحظه بفرمائید آقا الان یک نفر مطالبی بمن میگفت که اغلب سفارتخانه ها تلفن ندارند آبا ننگ نیست که یک ملت ۶ هزار ساله ای مانند ایران با این حرفها و این تاریخ مشمش و اینها تلفن نداشته باشد ملاحظه بفرمائید عراق و حتی افغانستان امروز آب لوله کشی دارند و ما هنوز در تهران تلفن هم نداریم (صحیح است) این ننگ است، توجه بفرمائید اغلب آقایان نمایندگان تلفن ندارند. قریب ۱۲ میلیون شرکت پول گرفته است، بنده هم قاضی بدهم و هم نماینده مجلس هستم ولی این پول بر خلاف قانون را خودم دادم ناچارم، چکار کنم محتاج به تلفن هستم، ملاحظه میفرمائید که تاکنون با حدی تلفن داده نشده است، آناری که از تلفن هست فقط این حرفه ها و کودالها و دست اندازهای توی خا بانهاست که یا اتوبوسها را بر میگردداند و عده ای تلفات میدهند و بافتنهای اتوبیلهارا میشکنند، بنده میخواستم از جناب آقای آراسته وزیر پست و تلگراف سؤال کنم که شما از این ۱۲ میلیون چه اطلاعی دارید چه کنترلی کرده اید، چه نظارتی کرده اید؟ ... چه استفاده ای کرده اید؟ ... این پول کجا رفته و کی برده؟ ... اینکه میشود یکمده یک باندهی تشکیل میدهند و تمام منافع عمومی مملکت را میخورند و ما همه اش را حرف میزنیم (صحیح است) هیچ ممکن نیست، آخر تا کی؟ ... (احسن) عرض کنم یک ظریفی بمن میگفت که تمام این اشخاصی که مرده اند مسئولیتش با شرکت تلفن است برای اینکه مسکته کرده اند حریق اتفاق افتاده و مرده اند زیرا تلفن در کار نبوده است که فوراً تلفن بکنند مأمورین بیایند یا دکتر بیایند، عرض کنم بنده پیش از این تصدیق نمیدادم چون جناب آقای رئیس هم میتوانند بنده اخطار بکنند، عرض کنم اینست هالی

که بنده این پیشنهاد را تقدیم مجلس شورای ملی کردم و بنده امیدوارم جناب آقای وزیر هم اولین قدم اصلاحیشان از این موضوع باشد

مهندس مدنی - شهرستانها را هم اضافه بفرمائید

رئیس - آقای دکتر شفق موافقت؟

دکتر شفق - مخالفم.

رئیس - بفرمائید

دکتر شفق - عرض کنم که غیر از یکی دو مورد تجربه نشان داده است در مجلس وقتی دورک مسائل احساساتی بکار رفته است بسا که بعد اسباب پشیمانی بار آورده است (یکی از نمایندگان - اینطور نیست، احساسات نیست) بنده با تمام آقایان محترم در این باب شریکم که این تلفن وضع تلفنی نیست که ما داریم تردیدی در این نیست ولی میخواستم استعما بکنم از آقایان نمایندگان محترم که در یک دوازدهم یک امری را که روی یک قرارداد می باید رسیدگی شود (همه نمایندگان) و مستند به یک سوابق و قراردادی است ام از تلفن و تلگراف با معاهدات تجارتی یا هر موضوع دیگر را نباید بنسبت یک دوازدهم که میخواهیم حقوق کارمندان را بدیم طرح کرد که یک چنین چیزی را تصویب بفرمائید در موقع بودجه کل کشور این پیشنهاد را بدهند ما هم رای میدهم دولت هم در این باب قطعاً یک مطالباتی میکند امروز نباشد بگفته بعد عرض بنده اینست (گفته شد - رای - رای)

رئیس - رای گرفته میشود

مشایخی - بنده اخطار نظامنامه دارم

رئیس - یک موافق صحبت کرد یک مخالف هم صحبت کرد

دکتر بقائی - ایشان عضو کمیسیون بودجه بودند مخالف میتوانند صحبت کنند

رئیس - میدانم، ایشان بعنوان مخالف صحبت کردند

برزین - جناب آقای رئیس یک مخالف و یک موافق بیشتر نمیتواند صحبت کند

سزاوار - بنده اخطار نظامنامه دارم

رئیس - بر طبق چه ماده ای؟

سزاوار - بر طبق قانون اساسی

رئیس - قانون اساسی کا اخطار نمیشود

سزاوار - خلاف اصول است چرا نمیشود، نظامنامه فرع بر قانون اساسی است، آقایان خلاف اصول است اجازه بدهید توضیح بدهم

رئیس - مربوط اینجا نیست، هر وقت که یک چیزی از نظامنامه تخلف شد میتواند اخطار نظامنامه ای بکنند

مشایخی - پیشنهاد خرج است قابل طرح نیست

رئیس - پیشنهاد خرج نیست

مشایخی - اجازه بفرمائید توضیح بدهم

برزین - باید بدست دولت داده شود، این پیشنهاد دخل است نه خرج

رئیس - برای اینکه آقایان توجه داشته باشند، ماده ۱۰۲ قرائت میشود

(ماده ۱۰۲ بشرح زیر قرائت شد:)

ماده ۱۰۲ - هر يك از نمایندگان در صورتیکه از نظامنامه تخلف مشاهده کند حق دارد مراتب را اخطار کند

مهندس رضوی - اخطار نظامنامه ای دارم

رئیس - بر طبق چه ماده ای؟

مهندس رضوی - ماده صریح نظامنامه مشروط میکند طرح قضایای مالی و هر گونه طرح قضایی را با حضور دولت برای چه؟ برای اینکه در امور مملکت رفتی که و کلای ملت نظری دارند دولت هم نظر خودش را بگوید

رئیس - اخطار تان را بفرمائید دولت نظرش را میدهد

مهندس رضوی - باید دولت نظر خودش را بگوید بعد مجلس نظرش را بدهد

نخست وزیر - آقا بفرمائید بفرمائید تا بنده بفهمم

ملک مدنی - بنده اخطار دارم

سزاوار - بنده موافقم

دکتر اعتبار - اگر رای میخواهید بگیری بگیری، چرا رای نمیگیری

رئیس - اخطار ندارد باید رای گرفت

سزاوار - شرکت سهامی است سهم دارد

رئیس - یک دفعه قرائت می شود، رای گرفته میشود

سزاوار - بنده موافقم

رئیس - اگر موافقت بفرمائید صحبت کنید

سزاوار - بنده حضورتان عرض کنم اجازه بفرمائید بنده نه در شرکت تلفن سهمی دارم و نه باستانهای یک نمره هم بیشتر دارم هیچ گونه تماسی هم از جهت مشاوره حقوقی یا شرکت ندارم وجهت مخالفتم را بیان میکنم این است که وضع تلفن خوب نیست اما چیزی هم نیست که (بسی از نمایندگان - آقا این خیلی بد است، یک موافق و یک مخالف صحبت کردند) اما چیزی که هست (دکتر بقائی - آقا بچه عنوان صحبت می کنید؟) بعنوان موافق (دکتر بقائی - حق ندارید صحبت کنید) بشما چه، من بعنوان موافق صحبت میکنم

رئیس - آقای دکتر بقائی بعنوان موافق صحبت میکنند

دکتر بقائی - بنده صحبت بکنم مخالف و موافق صحبت کردند، اینکه مجلس نمیشود

سزاوار - اینجا مجلس شورای ملی است نه - شود سب مالکیت از مردم گرفته این برخلاف اصول است بهر صورت ...

دکتر بقائی - بهر صورت ندارد شما نمیتوانید صحبت کنید

سزاوار - بنو مربوط نیست

دکتر بقائی - بن من مربوط است نمیشود صحبت کرد (زنک متذکر رئیس)

سزاوار - بشما مربوط نیست من از اینجا بیرون تصدیق رانکنم

رئیس - آقای سزاوار شما میگویید موافقت و میآید بعنوان مخالف صحبت میکنید موافق یعنی آنچه که آقای برزین گفتند صحیح است در باره پیشنهادات یک موافق صحبت بکنید بکنید مخالف مطابق فاعده باید رای گرفت

سزاوار - حالا می فرمائید چه بگویم توضیح تان را بدهم

رئیس - توضیحاتی ندارید که بگویند باید رای گرفت (گفته شد - رای رای)

رئیس - بسیار خوب بفرمائید رای میگیریم - رای گرفته میشود پیشنهاد آقای برزین آقایانی که باین پیشنهاد موافقت قیام کنند

رئیس - ۴۲ نفر ایستادند تصویب شد

یکی از نمایندگان - آقای برزین را تبریک میگویم (همه نمایندگان)

دیگری از نمایندگان - پیشنهاد کنید که امتیاز نامه شرکت نفت ملغی شود

رئیس - آقایان نظم را رعایت بفرمائید، اگر رعایت ترتیب را نکنید ناچارم اخطار کنم متوالیا

(تبصره پیشنهادی ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم که تبصره ذیل بماده واحده اضافه شود:

تبصره - اضافات سال ۲۶ و ۲۷ کارمندان و خدمتگزاران که استحقاق دارند قابل پرداخت است ملک مدنی

دهقان - بفرمائید دوم مرتبه قرائت شود (مجددا بشرح سابق قرائت شد)

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - عرض کنم پیشنهادی که بنده دارم خیال میکنم در ماده پیشنهادی دولت هم هست (یکی از نمایندگان - بیلی هست) بنده قبل از اینکه این لایحه دولت بیاید تا آنکه یک دوازدهم داده شود قصد بنده این بود که اضافات جزء برداشته شود خیال میکنم حالا این نظر در تبصره های که خود ماده واحده دارد تأمین شده، من نظرم پرداخت این اضافات مستخدمین جزء کارمندان دولت است و خیال میکنم که خود که آقای نخست وزیر هم باین نظر موافقت (همه نمایندگان)

رئیس - آقایان گوش کنید بلاخره باید رای بگیریم

ملک مدنی - بنده موقسم که این پیشنهاد آقای برزین مطرح بود اجازه خواستم که بیایم بعنوان اخطار نظامنامه ای صحبت بکنم و آقای رئیس چون مجلس خیلی شلوغ شد اجازه ندم و رفتم ولی یک مطلبی را اینجا وظیفه خود میدانم که عرض کنم، برای اینکه خلاف اصل نباید بشود (عده ای از نمایندگان - آقا گذشته رای دادند اکثریت رای داده) آقا مجلس در حقوق ثابت اشخاص نباید مداخله کند (صحیح نیست) اجازه بفرمائید بنده خواستم عرض کنم اینکار برای مجلس شورای ملی صحیح نیست

رئیس - آقای ملک مدنی رای بگیریم

ملک مدنی - پس گرفتم

(پیشنهاد آقای دکتر اعتبار
شرح زیر خوانده شد)

پیشنهاد میکنم تبصره زیر بماده واحده
اضافه شود:

املاک واگذاری و خالصه و آنچه که بمدا بنام
خالصه شناخته شود بر مابای همان محل واگذار می-
گردد دولت مکلف است لایحه مربوطه را که حاوی
جزئیات محل واگذاری خواهد بود منتهی تا آخر این
توبه و بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید.

مسعودی - املاک بزرگ را هم می خواستید
بنویسید

رئیس - آقای دکتر اعتبار

دکتر اعتبار - آقای آزاد توجه بفرمائید
از بیانات ناظین محترمی که اغماض باینجا می نمود
نمایندگان میرسد که موضوع صحبت اغلب متفاوت بوده
ولی همیشه یک وجه مشترک و یک وحدت کلمه بالاخره
یک حقیقت بسیار تلخ واقع و بسیار روشن و بدون
برده و لفاظیه استنباط میشود و آن این است که وضع
اجتماعی ما از بنی بجائی رسیده که مقایسه آن دیگر
با وضع هیچ جای دنیا میسر نیست - اطبا میگویند
وقتی مرض تشخیص داده شد علاج آن سهل است

عجب در این است که ما هم امراض خانمانسوز اجتماع
خودمان را میدانیم راه علاج آنها بر ما مجهول نیست
ولی در شروع بعمل تردید داریم مثل این است که
آخرین ذره قوه اراده از وجود ما رخت بر بسته
بدبختی های گوناگون خود را از تقدیر میدانیم و
برای رفع آنها منتظر معجزه هستیم سالهاست که
در انتظار نتیجه کنفرانس چند دولت با وضع آشفته
بین المللی رکود و خودگی خود را مدلل و بجا
میدانیم اغلب دخالت و نفوذ خارجیها را مانع قرارداد
و مستقیم پیشرفت ما در امور داخلی از حدی که
مورد نظر آنهاست نمی تواند تجاوز کند راست است
که موقعیت جغرافیائی و مخازن تحت الاراضی وضعیت
خاصی بمملکت ما داده است و دول بزرگ خارجی
چه میخواهند و با نخواهند داشت هائی بکشور
ما دارند ولی نباید فراموش کرد که ممالک کوچک
دیگری هم با وضعیت مشابه ما وجود دارند و آن
ما بعوض اینکه تسلیم حوادث شوند سعی میکنند
از اختلافات موجود در دنیای حاضر جداگانه استفاده
را بنفع مملکت خود ببرند و چه بسا موفق هم
شده اند اصولاً آقایان باید دیگر منکر این اصل شده
که خارجی بخواهد و بیا تواند مانع پیشرفت ملتی
شود مشروطاً بر اینکه آزاد زندگی کردن و ترقی
کردن برای افراد آن ملت وجود داشته باشد همان
دلایلی که آزاد گذاردن ملت هند را در تعیین
سرنوشت خود ایجاد میشود ...

رئیس - آقای دکتر اعتبار این پیشنهاد است؟
و خواهش میکنم که مختصر توضیح بدهید در اطراف
پیشنهادتان این یک لایحه است سکه داری
می خوانید

دکتر اعتبار - چشمه مان دلایلی که آزاد کردن
ملت هند را در تعیین سرنوشت خود ایجاد نمیشود
رجال خارجی را مجبور میکنند که به خطای سیاسی
خودشان در ایران بی برند و حتی آقایان غیبت
های گذشته خود را صریحاً اعتراف نمایند صریح است
که یک ملت گرسنه و مریض و بی آوائی فاند دفاع از حق خود

میباشد ولی همین گرسنگی و فلاکت آخرین قوه
استقامت را ایجاد میکند.

رئیس - آقای دکتر اعتبار این بیاعت
اعتراض می شود - برای اینکه اصلاً مربوط به
پیشنهاد نیست.

دکتر اعتبار - وقتی که یک پیشنهادی باین
مهمی میشود این پیشنهاد باید توضیح داده شود بنده
باید بشما توضیح بدهم (صحیح است) که چرا من
این پیشنهاد را کردم (صحیح است) آقا هم متنی
میکنم موافقت بفرمائید.

رئیس - آقای وزیر هم توضیح دادند راجع
باین پیشنهاد.

دکتر اعتبار - این را باید بشما توضیح بدهم
که چرا این پیشنهاد را میدهم (یکی از نمایندگان -
ولی اینجا جایش نیست) خوب حالا جایش هست یا
نیست متنی میکنم موافقت بفرمائید.

رئیس - این سابقه میشود.

دکتر اعتبار - آقای رئیس چرا بی لفظی
می فرمائید برای توضیح دادن یک پیشنهاد باید
کامل گفت.

رئیس - نظامنامه نوشته است و میگوید توضیح
باید مختصر باشد شامم مختصر بفرمائید.

آشنایان زاده - همه با این پیشنهاد موافقت
آقای دکتر مختصر بفرمائید.

دکتر اعتبار - بنده خیلی مختصر عرض میکنم
فقط یکدلیل دیگر عرض میکنم و آقایان خیال
میکنم که اینقدر تأمل و سیر داشته باشند بنده
عرض کردم وضع اجتماعی ما بسیار بد است و یک
توضیحاتی راجع باینقسمت دادم - یکقسمت دیگر هم
میخواهم توضیح بدهم که بلکه آقایان را نگران بدهم
اخباری که ما هر روز در روزنامه ما از خود کشی
مردان و زنان جوان این مملکت میخواهیم آقا این
دیگر قابل تحمل نیست مردم استیصالشان بعدا کتر
رسیده (صحیح است) برای لبریز شدن این جام فقط
یکقطره کافی است دیگر این ملت طاقت تحمل این
همه بدبختی و بیچارگی را ندارد (صحیح است)

بهر حال جناب آقای رئیس هم اخطار می فرمائید
در ۲۲ خردادماه ۱۳۲۱ اوائل مجلس سیزدهم یعنی
همان موقعی که تحولات بسیار سریعی طرز تفکر
اغلب طبقات را تحت تأثیر گرفته بود قانونی راجع
به دماوی اشخاص نسبت باملاک واگذاری بتصویب
مجلس شورای ملی رسید آقایان اقبال کم و بیش
میدانند که چه سوء استفاده هائی از این قانون شد
و چه اشخاصی بقتلاً متوجه شدند که اجسادشان از
ملاکین معتبر این مملکت بودند و بچه و وسایلی
مقداری از این املاک را تصاحب کردند - این
املاک در ظرف یازده سال زحمت روز و شب بکلی
تعمیر شکل داد - آماده شد که معرک بیشتر این
آبادی اهلحضرت پادشاه فقید بودند ولی عوامل این
آبادی همان ساکنین محل بودند و امروز انصاف
و مروت از یک طرف و علاقمندی کردن مردم بآب و خاک
مملکت از طرف دیگر حکم میکند که این املاک
به آن اشخاص بکه زحمت آباد کردن آنها را کشیده اند
واگذار شود البته منظور بنده از واگذار کردن

کاری کرد که حقیقت یک زندگی راحتی داشته باشند
و بعد آمد این املاک را تقسیم کرد و راجع باملاک
واگذاری که آقای دکتر اعتبار در پیشنهاد خودشان
نوشته اند املاک واگذاری را آن کمیته واگذار
کرده یک تخلفی برایش همین کرده یعنی گفته هوایند
این املاک باید بصرف مخصوصی برسد بنابراین
بنده عنیده دارم که بیائیم یک طرحی اصولاً راجع
بکار زار زمین زراعت رفاه آنها تهیه بکنیم و با مشورت
شماست که در اینکار تخصص دارند یک پیشنهاد جامعی
میدم که این منظور بهتر تثبیت شود والا اگر که در
اینوقت ام یک چنین پیشنهادی باینهمه را بخواهند
که یا رد و یا تصویب بشود ممکن است در آینده
ما شرایب یک قسمهای مفید و اساسی برای حال
زارعین این کشور برداریم - (نمایندگان - رأی رای)

رئیس - بگفته دیگر قرائت میشود.

(شرح سابق مجدداً قرائت شد.)
دکتر راجعی - خالصه و املاک واگذاری را جدا
رأی بگیرد

رئیس - آقای نخست وزیر

نخست وزیر - بعضی اوقات بنده مواجه میشوم
باینکه پیشنهادی که در مباحث الفاظش هنوز خودم
نمی بینم املاک واگذاری و خالصه را واگذار کنند بر عا
املاک واگذاری به املاکی اطلاق میشود که مال
اهلیحضرت فقید بوده و به اهلیحضرت فعلی صلح
شده و اهلیحضرت همایونی واگذار کردند

بدولت - مجلس شورای ملی قانونی گذرانده که تشخیص
بدهند کدام اینها مال دولت است و کدام مال مردم
اگر رفت بعدا که و رأی دادند که مال دولت است
میشود املاک خالصه و اگر ندادند اسمش املاک
واگذاری است یعنی یک ملکی که درش بحث است
یعنی مدعی دارد و معلوم نیست که مال دولت یا مال
مردم است این را واگذار بکنیم به رعیت چی را
واگذار کنیم (صحیح است) آقای دکتر اعتبار
پیشنهاد می کنند که بدهیم بر رعیت و توضیح میدهند
می گویند بدهید بسازمان شاهنشاهی هم بدهیم بر رعیت
و هم بدهیم بسازمان شاهنشاهی ...

دکتر اعتبار - اجازه بفرمائید آقای رئیس که
بنده توضیح بدهم.

نخست وزیر - بنده که نمایانم چیست روشن
بفرمائید بنده هم عقیده را بگیرم.
دکتر اعتبار - بنده عرض کردم که املاک
واگذاری به افساط بر عا یا واگذار شود وقتی به
افساط واگذار شد یک عوایدی دارد و این عواید
را بنده عرض کردم که در اختیار سازمان بگذارید
حالا می فرمائید اشکال دارد خالصه را قبول کنید
بنده قسم مربوط باملاک واگذاری را پس میکنم
و متعصراً در خالصات رأی گرفته شود.

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد
آقای دکتر اعتبار راجع به خالصات آقایانی که
موافقت قیام کنند.

(چند نفری برخاستند) تصویب شد - پیشنهاد
دیگری قرائت میشود.

(شرح ذیل قرائت شد.)

چون ماده واحده پیشنهادی دولت متضمن تبصره
های مهمی است که محتاج به مطالعه و امان نظرات
پیشنهاد می کنم اصل ماده واحده از تبصرهها تفکیک
شود با اول یک نقشه ای ریخت و وسائل زندگی را
برای رعایا فراهم کرد مامشان را تأمین کرد و یک

و ماده واحده فوراً تصویب و شور نسبت به تبصره
های پیشنهادی دولت تبصره های پیشنهادی آقایان
نمایندگان در مجلس تقبیل شود - اکثریتین دفتری
رئیس - آقای دکتر اعتبار

دکتر متین دفتری - بنده این پیشنهاد را
در روز اول - روز اولی که از طرف دولت اینماده
واحد داده شد تقبیل کردم و وقتی این تبصره ها
را خواندم درست نفهمیدم که چیست چون طبع و
توزیع نشده بود فقط دو موضوع بود که مورد توجه
بنده واقع شد و عبارت آنها را هم نفهمیدم روز بعد
از دفتر مجلس گرفتم و خواندم بنده امروز میخواستم
اعتراض کنم که این تأخیر نشود چون آرزوی آخر
برج بود و حقوق مستخدمین در نتیجه اینکه هنوز
بوده دولت تصویب نشده همینطور مانده و امروز
روز پنجم آبان است و بیشتر در این عقیده خودم
جازمتر هستم برای اینکه پنجروز از آبان گذشته

و اگر بنا شود در مجلس شور نسبت باین تبصره های
دولت و تبصره های پیشنهادی آقایان نمایندگان
ادامه پیدا کند و هیچ مجوزی هم نیست که تبصره
های پیشنهادی آقایان نمایندگان طرح شود و باید
پیشنهاد بنده حرفی ندارم و رأی بگیرند و اگر
موافق نیست خیلی حریف دارم - بفرمائید آقای
نخست وزیر اگر موافقت که رأی گرفته شود و الا
بنده حرف دارم ...

نخست وزیر - خوب بفرمائید یائین تبصره هم
عقیده ام را عرض کنم.

رئیس - جناب عالی بیانات خودتان را بفرمائید
تا مجلس متوجه شود.

مسعود ثابتی - اگر موافق باشند آقای
نخست وزیر چه لزومی دارد

رئیس - چه لزومی دارد یعنی چه باید بیانات
خودشان را بفرمائید چرا یک چیز هائی اختراع می کنید
بفرمائید آقای دکتر متین دفتری.

دکتر متین دفتری - عرض میکنم دلیل اول
بنده همین بود که حقوق مستخدمین بعهده تعویق نیفتد
برای اینکه وقتی یکدوازدهم را میآورند معنایش
این است که باید فوراً و زودتر بگذرد و حقوق
مستخدمین تعویق نیفتد اگر بنا بشود این کار هم با
تبصره های خود دولت و تبصره های آقایان نمایندگان
چندین جلسه طول بکشد چنانچه سه جلسه طول کشیده
است این البته نقش غرض خواهد بود و حقوق هم
موقوف خواهد ماند اما اینکه من در مقدمه پیشنهاد
کرده باید مورد مطالعه قرار گیرد بنده منظور این
نموده که این از دستور خارج شود منظورم این بود که
بلافاصله تحت شور در بیاید زیرا راجع بآن یک هر ایضی
داریم - چون خیلی مهم است بنده خودم اگر خاطر
آقایان باشد آقای نخست وزیر هم تشریف داشته اند
قبلاً سفر عراقی در مجلس کردم و از آقایان
خواهش کردم که باید بودجه مملکت را در درجه اول
گذرانند بنده چه موافق دولت و چه مخالف باشم
مقدمه که باید بودجه را تصویب کرد و داد دست دولت
اما این جا حالا که بودجه را نگذارند اند بنده که
نبودم تا بدانم نصیر یا کیت در هر صورت بودجه
دولت نگذشته و دولت آمده است و این تبصره ها را

میل رسیدگی و تصویب میکند از این حیث اشکالی
نیست و آقای وزیر جنک هم خیالتان راحت باشد
فقط اشکال اینست که شما میخواهید در ضمن تصفیه
حساب راه آهن که مادر این باب خیلی حرف داریم
و بنده یکمختصری را خدمت آقایان عرض میکنم که
مستخرج از یک حساب بزرگی است بنده این را استخراج
کردم محمولات راه آهن ...

رئیس - آقای دکتر راجع به پیشنهاد
بفرمائید.

دکتر متین دفتری - اگر نباید بگیرم که
نمیگویم و چون دولت موافق نیست باید عرض کنم
کاین حسابیکه برای ما پیش بینی شده بعنوان تصفیه
حساب این را مانع توانیم قبول کنیم حساب ما خیلی
زیادتر است اما اصلاحی چیز برای راه آهن میخواهیم
همین راه آهن مارا بگیرند مخارج اصلاح و مرمت
راه آهن مارا آنچه کدر جنک ثرابی برای راه آهن وارد
شده مرمت بکنند که راه هم میخواهیم هیچ چیز دیگری
هم میخواهیم همه چیز را واگذار میکنیم - بنده تازه
از اروپا میآیم و شما بیائید و به پیشد که ممالکی کدر
جنک بودند چه کمکه های رایگان باین ممالک می شود
منکت مانع تواند از این کمکهها استفاده کند مگر
مادر جنک نبودیم - مگر ما ضرر نکشیدیم چیز اینکه
آخر کار آمدند ۱۲ میلیون دلار از ما گرفتند و
گفتند مرحمت زیاد (صحیح است) در صورتی که
همان موقع من اطلاع دارم - اطلاع شخصی دادم مثل
اینکه خودم شنیده باشم که یک افسر آمریکائی میگفت
که دولت ایران حتی یک چانه هم نزد یک قسط بندی
هم نکرد - ۱۲ میلیون دلار این مملکت را که برای
یک دلارش معطل است دادند حالا بیائیم برای تصویب
۱ دوازدهم که مستخدمین معطل هستند با یک عجزه
حساب راه آهن را تصفیه شده بدیم ما این را نمیتوانیم
قبول میکنیم آقای نخست وزیر هم موافقت کرده بنده
بیائیم بشنیدیم و صحبت کنیم ولی تکلیف مستخدمین

داده و در ضمن یکدوازدهم تبصره های مهمی پیشنهاد
شده یکی از این تبصرهها مربوط است بصفحه حساب
راه آهن و تعیین یک قسمت آن بمخارج وزارت جنک
بنده این را حضور آقایان عرض میکنم که ماهه
نمایندگان معتقد هستیم که برای حفظ و استقلال
تمامت این مملکت وزارت جنک لازم داریم روزی
جنک هر قدر اجازت برای احتیاجات خودش لازم داشته
باشد تصویب کرده و خواهیم کرد و از این حیث
اشکالی نیست ولی همین دولت برای وزارت جنک
احتیاجاتی که دارد همیشه در بودجه مملکتی
اعتبارات پیش بینی کرده باینکه اعتبارات فوق العاده
خواسته که ما اینکه برای خرید اسلحه اینجانبینهادی
شد و مجلس هم تصویب کرد این اصل قدیمی پنججاه
سال پیش بود و باین ترتیب اداره میشد که برای
تأمین قسمتی از احتیاجات مملکت یک بودجه ای
برایش پیش بینی میشد این سیستم گفته شده و دنیا
دیگر این سیستم را قبول ندارد تمام عایدات مملکت
میرود در صندوق و خزانه مملکت و مخارج مملکت را
هم از آن صندوق میدهند و اینکه از فلان محل فلان خرج
بشود این با اصول مالی امروز جور در نمیآید و امروز
این رژیم را تمامه های مالی بدیابم سرد و محکوم کرده اند
و دولت ما اکنون این رویه را داشته - برای وزارت
جنک اعتباراتی میخواهند پیشنهاد بکنند مجلس هم با امان
میل رسیدگی و تصویب میکند از این حیث اشکالی
نیست و آقای وزیر جنک هم خیالتان راحت باشد
فقط اشکال اینست که شما میخواهید در ضمن تصفیه
حساب راه آهن که مادر این باب خیلی حرف داریم
و بنده یکمختصری را خدمت آقایان عرض میکنم که
مستخرج از یک حساب بزرگی است بنده این را استخراج
کردم محمولات راه آهن ...

چیت مستخدمین سکار کرده اند و آخر ماه حقوق میخوانند این را تصویب فرمائید اگر آقای نخست وزیر مخالف باشند من باز توضیح خواهم داد بهتر است که سعی بکنیم در این موضوع کوتاه بمانیم

رئیس - آقای نخست وزیر
نخست وزیر - این جا بعضی صحبت برداخت حقوق مستخدمین در آخر ماه هست البته دولت هم که مال امتنان را دارد از نماندن کان مجلس شورای ملی که این نظر را اظهار میفرمائید و باین نظر موافقت دارند که هر چه زودتر باید حقوق مستخدمین پرداخت شود و اگر این سکار بطول انجامیده است در ظرف ایندو روز یا سه روز خود آقایان تصدیق میفرمائید یکدانه از این تبصره ها که دولت داده است مورد بحث نبوده هر چه بوده است خود آقایان پیشنهاد کرده اند بنابر این اگر طوطی کشیده است در نتیجه بحث در تبصره های دولت نبوده است تبصره هائی بوده که خود آقایان نماندگان پیشنهاد کرده اند حالا خود مجلس شورای ملی رأی میدهد که نماندگان پیشنهادی که کرده اند بماند برای بعد چه آتھائی که مورد تصویب قرار گرفته و چه آتھائی که قرار نگرفته البته بنظر آقایان است بنابر این اگر بنا باشد آن تبصره هائی که دولت لازم داشته است از لحاظ احتیاجات مملکت مطرح نشود و مورد بحث قرار نگیرد و فقط تبصره هائی که از طرف نماندگان پیشنهاد شده است مورد بحث قرار گیرد آن یکی دیگری است ولی منصوص این بود که آنچه مبتلا به روز است چه آتھائی که بنظر دولت رسیده و چه آتھائی که نظر آقایان نماندگان رسیده همه بحث شود حالا چطور میشود که یک قسمتی که دولت پیشنهاد کرده مورد بحث واقع نشود و آتھائی که آقایان نماندگان پیشنهاد کرده اند تصویب بکنند و من میدانم اگر بنا شده به بماند بنده نماینده آن آرائی که امروز داده شد آن هاجطور میشود (برزین) - آنچه که تصویب شده ضمیمه است یعنی آتھائی که نماندگان رأی دادند و قبول شده آنها قاطبی است.

دهقان - قلمی نیست.

دکتر مصباح زاده - آنچه راجع به دولت قبول کرده قلمی است و جزء ماده میشود و آنچه را هم که نماندگان پیشنهاد کرده اند و مورد توجه شده ضمیمه میشود.

رئیس - آنچه دولت قبول کرده جزء ماده میشود بدمم بآن رأی گرفته خواهد شد.

نخست وزیر - اما این مطلبی را که روز گذشته یکی دو نفر از آقایان اظهار فرمودند امروز هم مثل اینکه میخواهند بفرمایند که فرصت نبوده است که در باب این تبصره ها مطالعه کنند میخواهیم عرض کنم که این چیز تازه ای نیست چهار ماه است که این تبصره ها را دولت تهیه و تقدیم مجلس کرده و در کمیسیون وارد شود قرار گرفته و تصویب شده و در گزارش کمیسیون بودجه هم چاپ شده و در دستور مجلس هم هست آن دیگر تصدیق دولت نیست هر نوع مشاوره و مطالعه یعنی لازم بود فرصت بود که آقایان بفرمایند، حالا میفرمائید که مطالعه نفرموده اید تصدیق متوجه دولت نیست چیزی نیست که دولت خواسته باشد مجلس شورای ملی را در مقابل فشار پرداخت حقوق مستخدمین در آخر ماه فرار بدهد اما

چرا اینجا نوشته شده برای این است که از امور جاری فوری مملکت است بحث میفرمائید انجام می آید، از یکطرف میفرمائید کاری که در مملکت مقرر است کار تولیدی است کار عمران است اما از طرف دیگر میفرمائید آنچه چیزی که پرداخت حقوق است او را فوراً تصویب بکنیم و بدهند آنچه که بودجه از امور موجب عمران میشود آن بماند برای بعد حالا آن بعد کمی است بنده نماینده چهار ماه است مانده باز هم بماند - چهار ماه است معطل است باز هم معطل خواهیم ماند آقای رحیمیان پیشنهاد کردند که چهار میلیون ریال بدهند بآسب دیده کان رزانه خراسان - این یک معنی می خواهد اینجا یک تبصره ای گذاشته ایم که از چه معنی داده شود حالا میفرمائید که این تبصره بماند برای بعد (مکررم) آنرا باید داد) اینکه میفرمائید لازم است باید داد عرض میکنم باید پولی داشته باشیم تا بتوانیم بدهیم این طرفش را که تصویب فرمودید و میگوید لازم است آن طرفش را میگویند نمیخواهیم بماند برای بعد کدام بعد؟ ه میلیون تومان در اول سال داده شده است با تصویب مجلس بوزارت راه و تصور میشود است که تا شش ماه دور سال بوده مملکتی تصویب می شود نوشته شده است این پنج میلیون تومان را بدهند بعد از تصویب بودجه در شش ماه دوم سال کسر کنند، پنج میلیون تومان را داده اند حالا رسیده ایم به شش ماه دوم و باید کسر کنیم، حالا میخواهیم کسر بکنند یعنی بوجوب قانون میخواهند این پنج میلیون که اول سال گرفته اند از این بودجه بردارند، بر نمادند؟ آقا میخواهند بردارند چه بکنند قانون را چکار کنند، این جا اجازه داده شده است که این پنج میلیون تومان را بعد بردارند تبصره های دولت میفرمائید قابل بحث است و میفرمائید که یکدوازدهم تصویب شود کار راه که معوق است پس آن پنج میلیون را که باید کسر کنند چکار کنند الان میفرمائید که تمام راه سازی بخوابد، بخوابد یک تبصره دولت همین اضافات و ترفیقات ۲۶ و ۲۷ است که باید بردارند از یک طرف آقای ملک مدنی میفرمایند اگر در لایحه دولت هم نباشد اضافه بشود و از طرف دیگر میگویند که تبصره های پیشنهادی دولت باشد هم باشد هم نباشد نمی دانم چطور است.

این جا قانون گذشته که در باب کار نفت یعنی تشکیل یک شرکت ایرانی برای استخراج نفت دولت هر چه زودتر اقدام بکنند این در برنامه دولت هم هست، متحصصی که باید بیاید مشغول مذاکره هستیم که استخدام بکنیم دولت هم اقدام کرده یکسال هم هست که این کار مانده حالاندره خواستیم اگر موافقت بفرمائید هر چه زودتر ترتیب تشکیل این شرکت را بدهیم میفرمائید که این تبصره ها باشد پس عمران از کجا باید بشود آخر هم کار عمران می خواهید وهم آنچه چیزی می خواهید میفرمائید قابل بحث است خوب خیلی از امور قابل بحث است آنچه که قابل بحث نیست پرداخت حقوق مستخدمین است که قابل بحث نیست و نباید پرداخت شود و مشکل ترین کار بودجه مملکت است یعنی تمام اشکالاتی که بودجه مملکت میگرداند این است که قسمت اعظم بودجه مملکت صرف پرداخت حقوق مستخدمین و دستگاهها و ادارات زائد میشود اما علاوه

مبایتم هیچ کاری برای اصلاح آن عمل میشود و نه امور عمرانی پیش میرود تنها ایراد اینست چرا اینقدر مستخدمین اداری پول میدهند و تنها عمل مثبت این است که حقوق آنها را تصویب میفرمائید و آخر ماه سردن باآور میفرمائید که اینکار را بچگونگی دولت را با و زنه های بزرگ دست و پایش رامیندید که کار نکند و میگویید چرا نبودی چطور بود آقا تا میفرمائید کاری که میخواهیم بکنیم و عملی که میخواهیم انجام دهیم چه جور است عس و حرش از این وضعی که در ظرف هفت سال در مملکت دچار بوده اند بالاتر نشود، خوب اینجا یک تبصره است که بیست و پنج میلیون ریال اعتبار بدهید برای تشکیل یک شرکت و رسیدگی با استخراج نفت خوب حالا این چه اشکالی دارد چرا اینطور است بنده میدانم یک قیام و معمود میخواهد حالا چرا باید برای شوریمان و نباید به تبصره های دیگر ضمیمه شود بنده نماینده

آزاد - تبصره مربوط به راه آهن را توضیح بفرمائید

نخست وزیر - آن را هم توضیح میدهم

آزاد - توضیحش اینجا است که بنده عرض خواهم کرد

نخست وزیر - عرض میکنم مقدار زیادی گفتگو در ظرف این چند سال در باب مطالبی که با شما متفقین در ازاء استفاده از راه آهن ایران بدهند یعنی آمده بنده اینجا یکی دوبار عرض کردم حالا هم ناچارم عرض کنم این است که یکی از موقوفاتی که در ظرف این مدت برای دولت حاصل شده در نتیجه مأموریتی بود که بنده دادند رفته در لندن در خدمت جناب آقای تلی زاده نشستیم و مذاکره کردیم و بالاخره قرارداد و موافقت شد بیست و دو میلیون و هشتصد هزار تومان بابت دولت ایران بدهند و آنوقت دادند زائد بر این مبلغ آنچه متفقین دادند عبارت بود از مخارج جاری راه آهن والسلام یعنی وجه دستی بابت دولت ایران قیراز این بیست و دو میلیون و هشتصد هزار تومان داده نشده آتھم تا حدی خدمت بنده محسوس است و بعد از آن مذاکرات مفصل شفاهی و سیاسی از مجرای وزارت خارجه بتوسط خود وزارت راه با مأمورین دولت انگلستان بعمل آمده داستان طولانی دارد و حسابهای مفصلي کردیم آخر الامر دولت جناب آقای حکیمی که بنده هم همانوقت حضور دولت بودم در نتیجه مذاکرات مفصل باین نتیجه رسیدیم که آقای وزیر راه این مبلغ را موافقت مقدماتی کردند با دولت انگلستان که بیست و هشت میلیون ایر - غنانه بدهند از این مبلغ یک مقدار تخصیسی را که بابت دولت ایران واکتار کرده بودند که من جمله همین سیم کار ری است که الان هست و آقای برزین فرمودند که بوسه آن میتوان بیارو با مکالمه کنیم و این یک مقدار است که الان دورش اینجا هست، در ضمن این کفایت رسمی که سفارت انگلیس اوسته حساب کردند و قرار شد که مابین و مقصد مزار ایره هم بدهند

آزاد - این توضیحات صحیح نیست آقای وزیر راه آقای حاج مرزا مالک اردلان در آنوقت آمدند

در مجلس شورای ملی استشاره خصوصی کردند صلاح اندیشی طلبیدند نمایندگانی که عضو کمیسیون دارایی و عضو کمیسیون راه بودند نشستند و گفتند که باین ترتیب البته مذاکره های که میکنید رسمیت ندارد ولی ما موافقتیم که این عمل را بکنید (یکی - شما میخواهید رسمیت بدهید) این مطلب را آقای اردلان در هیئت دولت هم گفتگو کردند بعد از موافقت دولت موافقت مقامات دولتی را شفاهاً اطلاع دادند متعاقب آن سفارت انگلیس یک کفایت رسمی نوشته است و این مطلب را تأیید کرده است برای اینکه کفایتی بدهد روشن شود. اینهم جواب کفایتی است که از وزارت خارجه نوشته اند ۲۸۰۶ ر ۲۰ ر ۲۷ با دناشت وزارت امور خارجه وزارت امور خارجه شاهنشاهی تماریات خود را به سفارت کبری اعلیحضرت پادشاه انگلستان اظهار و عطف بنامه مورخه ۳۱ خرداد ۱۳۲۷ شماره ۲۴۴۸ ر ۱۹۵ راجع به مطالبات بنگاه راه آهن ایران از دولت انگلستان نسبت استفاده نیروی انگلیسی که بعنوان جناب آقای نخست وزیر ارسال فرموده بودند زحمت میدهند نتیجه تصمیم دولت در این خصوص فریباً به استحضار سفارت کبری خواهد رسید. میخواهم عرض کنم که اگر عرض کردم مذاکره مقدماتی برای تأیید بود که آقایان بدانند رسماً این مطلب هنوز قطع و فصل نشده و رسماً آنچه که نوشتم همین است آقا باید بدوایت انگلستان گفت که ما اینجا قبول داریم یا نداریم

مهندس رضوی - از وظایف دولت است در بعضی مجلس ندارد مگر در اج ۲۲۰۰ میلیون تومان مجلس نظر داده

فخست وزیر - اما راجع باصل مطلب آقایانید مجلس شورای ملی را از جریان و فضای مطلع بکنیم (صحیح است) آقان متوجه یک نکته باشند ماهه در هر جا که نشسته ایم باستانی حافظ مصالح و منافع مملکت باشیم (صحیح است) مصلحت و منفعت مملکت را تأمین کردن غیر از این نیست که کنار بنشینیم و ببینیم که کسی را می توانیم مشغول بکنیم و آنرا لقمه لقمه بکنیم لقمه لقمه کردن یک نفر یا ده نفر مصلحت مملکت را تأمین نخواهد کرد اگر آقایان فقط بصر این که میفرمائید این از وظایف ما نیست از وظایف دولت است عملی که تا بحال به منظور که عرض کردم قطع و فصل نشده اگر دولتی به تشخیص خودش عملی را قطع بکنند نظر نمایندگان مجلس شورای ملی بر این باشد که مصلحت مملکت فوت شده شا آتھوت را استبصاح کنید اعلام جرمش کنید محسوس کنید بیروشن کنید دولت خارجی بالاخره مطالب را قطع کرده و رفته مطلب را در سر بزننگاه نباید گذاشت فوت بشود ولی وقتی فوت شد شما آن دولت را مشغول بکنید قایده ندارد اما اگر مقصود ما از آنست انجام مصالح و مسائل مملکتی و پیشرفت منظور مجلس شورای ملی عرض میکنم که موضوع چهار ماه است مطرح شده بفرمائید هر چه باید بکنیم بکنیم دولت نظر خودش را خواهد گفت اما موضوع این که برآه آن بدهند یا ندهند این را آقایان باید بدانند اگر اشکالی ایرادی به وضع راه آهن به اداره راه آهن است چه این تبصره ها را پس بکنیم

چه تصویب بشود چه موقوف بماند همانست که هست اگر از این جهت باید اقدامی کرد آنرا بفرمائید بکنیم والا این ماده یا این جمله باینصورت تصویب بشود موقوف بمانند هیچ تأثیر در وضع مملکت نخواهد داشت اما این را باید خدمت آقایان عرض کنم بسیاری از آقایان در این مسافرت دشت گرگان تشریف داشتند ملاحظه فرمودند وضع راه آهن از حیث بدکی از حیث لکومونیو و واکن احتیاجات دیگرش بعد از این مدت طولانی بصورتی افتاده است که نه حالا بلکه چندین ماه دیگر احتیاج فوری و فوری بحریین قطعات بدکی وسایل لوازم و چرخ و دستگانه دارد آقایان از یک طرف اصلاح اداری را برآوردند میفرمائید که دولت آنچه میتواند باید همشرا مصرف کند که امور تولیدی در مملکت زیاد شود. امور تولیدی نماینده چه طور شده است که بنظر میآید یک چیزی که بشود ایجاد کرد آقا بنظر نمایندگان چیزی که از عوامل مهم امر تولیدی مملکت است اگر از کار افتاد مثل این است که ما برخلاف امر تولیدی هم کرده ایم اینکه بنده اصرار دارم این مطلب از اهم مطالب این مملکت است و ناچارم امروز خدمت آقایان عرض کنم که اگر هر چه زودتر فکری برای راه آهن یعنی تجدید و سانش فرمائید عنقریب میرسیم بجایی که صرف نظر از هر دولتی که سرکار است نتواند که یک قطار هم روزانه حرکت بدهد بعد دیگر فرمائید که در موقوفش چرا دولت نباید مجلس شورای ملی را مستحضر کند آقا هر کس و هر کس که سر این کار باشد یا سر راه آهن باشد یا سرکار دولت باشد اگر پیش بینی نشده باشد و لوازم کار را فراهم نکرده باشند آقایان چند ماه دیگر بیایند و میلیونها ایره و دلار تصویب بفرمائید خرج راه آهن بکنند اگر فرصت فوت شده باشد دیگر بجائی نمیرسد و باید چندین ماه منتظر شد تا لوازمش برسد برای اینکه من نماینده اوضاع وخیم بین المللی بکجا خواهد انجامید و اگر ما بازمه فلت بکنیم در سفارش این لوازم معلوم نیست بعد از چند ماه دیگر دنیا بما فرصت خواهد داد که این لوازم را بیآوریم این فوریت امور را آقایان دو نظر بگیرند بعد هر چه بفرمایند دولت جزا طاعت چاره ای ندارد اما ملاحظه بفرمائید که اگر دولت در این باب اصراری کرده است نه مقصودش این است که مشغولیتی اگر بدهد خودش است بگذارد بدهد مجلس عرض کردم در این مطلب کفایت وزارت خارجه هست هیچ مشغولیتی دولت فعلی ندارد عملی که کرده دولت قبلی کرده و ناچارم عرض کنم که بنده در تصمص دولت شخصاً شریکم بنده هم عضو دولت گذشته بودم و همینکه این تصمیم را گرفتند از این جهت بنده می خواهم از خودم رفع مشغولیت بکنم خیر اما از حیث این دولت هیچگونه مشغولیتی ندارد حالا باز اگر مقصود این است که بماند یعنی بنده با آقایان بگویم قبول داریم یا بگویم قبول نداریم (مهندس رضوی - چرا ملایق بماند؟) ملایق نماینده عرض می کنم هر توضیحی که مجلس شورای ملی لازم دارد بفرمائید که بنده بدم (مهندس رضوی - این نه لایحه است نه طرح است قابل مذاکره نیست) خوب نیست که نیست بهر حال موضوع و بالاخره اساس کار این است خلاصه مطلب اگر چنانچه مجلس شورای ملی فقط

منحصراً عقبه دارند که کار در این مملکت پرداخت حقوق کارمندان است دولت هم البته برای اینکه باستانی بدست کارمندان اقدام بکنند و در واقع فو قه عمل دولت همیشه کارمندان دولت هستند البته خیلی متشکر است هر چه زودتر که حقوق آنها پرداخت بشود و از این حیث تمام کارهای مملکت اصلاح میشود بسیار خوب دولت هم حرفی ندارد دیگر بسته بنظر آقایان است

رئیس - آقای عباس اسکندری بفرمائید

عباس اسکندری - بنده با پیشنهادی که جناب آقای دکتر متین دفتری کردند مخالف هستم و تنها دغدغه است از این جهت بنده با نظر آقای نخست وزیر موافقم اما نوع موافقت من شکل دیگری است عرض کنم که هیچکس خیال نمیکند احدی از این آقایان نمایندگان منب ندارد حتی یک روز حقوق مستخدمین دولت بتأخیر ببقند (صحیح است) بنده اتفاقاً در جلسات مکرر این جا مذاکره کرده ام با بسیاری از همکاران هم فکر نزدیک خودم با پیشنهادشان مخالفت کردم و وقتی صحبت کس ا تومبیل های دولت بود و گفتم من مخالف دست و پال دولت را نباید بست از برای اینکه اینها تعجب نیست و باید کمک کرد آتھائی که میگویم حسن نیت داشتیم پس نظر بنده این نیست که حقوق مستخدمین دیرتر پرداخت شود خیر امروز هم بآن یک دوازدهم رأی داده شود اما موضوع صحبتی که بنده میکنم و علت مخالفت من با پیشنهاد آقای دکتر متین دفتری این است که آقا ما بکجهان آشتی ای در پیش داریم و حقاً من نمیتوانم خودم را راضی بکنم که بودجه وزارت خارجه بعنوان یک دوازدهم رأی بدهیم در موقعیکه سازمان ملل متحد الان در یاریس تشکیل است وزیر خارجه ما هم اینجا با هیئت نمایندگان ایران حاضر است و متأسفانه این سازمانی که حافظ بیش از همه ساکت است و تکیه یک ملت مسلمان داشته و این حکومت بریتانیا در تمام قدرتش چه در زمان کبیانی هند و چه در زمان قدرت بریتانیا استقلال او را از بین نبردند و امروز طو مار استقلال او درهم پیچیده شده وزیر خارجه ما اینجا یک کلمه صحبت نکرده است (صحیح است) نظام جبر آباد نظام دکن یک پادشاه مسلمان دو آن جاهت که ۲۵۰ سال است او را برداشتند و بردند ضمیمه کردند (فرامرزی - ۶۰۰ سال) بچه مناسبت در تمام این مدت استقلال او محفوظ بوده و استقلال او را از بین نبردند یعنی کاری بود که در آنوقت نمی توانست حکومت مستعمراتی بکنند امروز این کار را کردند وزیر خارجه ما در اینجا هست و یک کلمه حرف نزد و بنده باین بودجه بیک همچو دولتی باین صورت رأی نخواهم داد برای اینست که باید مذاکره بشود من از تمام مسائل اسلامی کمک میخواهم برای این قسمت که نمایندگانی که در اینجا دارند تقبیح بکنند این را که سازمان ملل متحد اینطور سکوت میکند (صحیح است) و باز هم اگر آقای نخست وزیر فراموش کردند پادشاه کردند از ایشان خواهش میکنم که فوراً دستور بدهند بنمایند که در اینجا تقبیح بکنند این عمل را که یک حکومتی که ۲۵۰

سال است در آنجا حکومت میکنند (برزین - ۱۰۰ سال) با تمام وسائلی که داشتند نتوانستند کاری بکنند عرض کنم مراجعه کنید بتاريخ ۱۸۰۰ اولین موقتی است که حکومت هند تشکیل شد قبول کردند اما قسمت دیگر باید حقوق تمام مستخدمین داده شود جناب آقای تقی زاده باده میابون ریال کسر از اداره تبلیغات پیشنهاد کردند و بنده موافقت نکردم چرا؟ از برای اینکه باین کار تبلیغات خوب نیست مصرف بود آقای دکتر شادمان هم آن شکلی که باید و شاید عمل نمیکنند مملکت را روزیکه ما خودمان دستمان میرسد دست و پال خودمان را افلا نیندیم و از آقا فرق است بین حقوق مستخدم تا اینکه آنجا نماندانی یک اشخاصی شود چرا بنده پیشنهاد کردم که ۴۱ هزار ریال از بودجه تبلیغات حصر شود ۱۰ ده میلیون ریال و این را ایستادگی میکنم چرا؟ از برای اینکه آقا دهقان ۳۴ هزار ریال باسم تماشا خانه تهران از تبلیغات بگیرند (یکی از نمایندگان - آقا این مربوط به بودجه نیست) چرا کلاما مربوط بودجه است و بهمین دلیل میگویم باید مطرح شود علت مطرح شدن این است ۱۰ هفت هزار ریال هم بعنوان مشاور فنی بگیرند خوب بنده ایستادگی میکنم ۴۱ حتماً پیشنهادات خوانده شود بنده هم توضیح میدهم از ایشان هم خواهش میکنم که نماینده مجلس حاجت ندارد البته ایشان هم موافقت خواهند کرد و مجلس هم رای خواهد داد ما با بایستی زوائد را بر زمین حقوق مستخدم و خدمتگذار را هم بدیم باین جهت بنده عقیده دارم که باید حتماً پیشنهادات قرائت بشود و تا آخر هم مذاکره بشود تا نتیجه گرفته شود راجع پنج میلیون و هفتصد هزار لیره که مذاکره کردند البته این باید مطرح شود من میگویم ۱۰۰ تومان هم اگر میگیرند از انگلستان بگیرند اما برسم علی الحساب (صحیح است) نه برسم تصفیه حساب این پنج میلیون و هفتصد هزار لیره آوردند گذاشته اند یکی میدهند؛ ما این را قبول میکنیم؟ نمیکیم؟ از این گذشته راجع براه آهن چه خوب فرمودند بنده کاملاً موافقم باینکه بایستی تمامی تمامش صرف بر راه آهن بشود ولی شما این پولی را که مال راه آهن است میخواستید جای دیگر مصرف بکنید پیشنهاد میآورید راجع وزارت جنگ و درباره اش صحبت میکنید بعد میآید گریه میکنید که راه آهن دارد خراب می شود و از بین می رود این درست نیست بنده تقاضا میکنم در خانه آقایان موافقت بکنید اگر بگذارد هم میخواهید مطرح شود و پیشنهادات مطرح نشود این پیشنهاد بنده بایستی حذف بشود یعنی ۴۱ هزار ریال از اداره تبلیغات حتماً باید کسر شود از این قبیل زوائد در بودجه هست خیلی هم هست منتهی صورت ریز بودجه را بنا میدهند که ببینیم چه چیز هائی هست بهر حال قسمت دیگر هم باید در نظر گرفته شود بنده موافقم باینکه بایستی حقوق مستخدمین داده شود این حرف هائی هم که در خارج راجع مجلس گفته می شود تمام بی اساس و بی قاعده است مجلس خوب کار میکند دقت هم میکند مملکت دارد کار بکنند معظورات و مشکلاتی جلوی مجلس میگذازند بمدیک چیز هائی هست که رعایت ادب است اخلاق است، نزاکت است حتی آنها هم که ایستادگی

میکند و مخالف میکنند اینها هم میخواهند کار کنند منتهی شما یک چیز هائی را میآورید و میخواهید مطالعه نکرده عمل بشود بعد هم داد و فریاد میکنید که مجلس میخواهد حقوق مستخدمین داده شود نمی خواهد بودجه را بگذرانند . مجلس بسیار خوب کار میکند ، مجلس می خواهد بودجه مستخدمین اول هر ماه داده شود بنده می گویم زوائد را ندهید اینجا خوان کرم نیست اگر کسی میخواهد کرم بکند از جیب مبارکش بکند اینها بودجه مملکت است شما از مردم میگیرید از ۱۵ میلیون نفر می گیرید بنده میگویم اگر شما میخواهید اینطور تقسیم بکنید ، چقدر نفر بدید اینطور میشود .

رئیس - آقای نخست وزیر - بنده فقط خواستم یک توضیحی عرض کنم راجع بیک جمله ای که آقای اسکندری فرمودند مقصود از این پیشنهادی که شده ابتدا این نبود که پولی که مال راه آهن است بگیرند و بدهند وزارت جنگ یا جای دیگر (صحیح است) (آزاد - اینطور نیست) تأمل بفرمایید اگر بد روزه خواندم گریه نکنید (خنده نمایندگان) جناب عالی که روزه زیاد گوش میدید دو دقیقه هم حالا گوش بدید . (مکی - تشریح است) اگر آقایان بغاضب داشته باشند همین صحبت ده میلیون دلاری که میگویند سابقاً وسایل نقلیه خرید اند آن موقع راه آهن پول موجود نداشت نه ریال موجود داشت نه دلار ریالی را از بانک ملی راه آهن قرض کرد دلار را هم دولت داد بنا براین ده میلیون دلار قرضی است که راه آهن دارد ریالی را بپانک ملی ، دلار را بخزانه مملکت حالا شرطی که بانک ملی کرده در وقتیکه این ریال ها را براه آهن داده این بوده است که هر روزی که از بابت تصفیه حساب یا علی الحساب ، هر چه بود هم از این مطالباتی که راه آهن از متقیین دارد چیزی وصول شد بپانک ملی طلب خودش را از آن وصولی بردارد بنابراین اگر چنانچه این ۵ میلیون و هفتصد هزار لیره یا هر مبلغ دیگری وصول شود چه شما بخواهید ، چه شما نخواهید از بابت بیست و چند میلیون تومان که راه آهن قرض دارد از آن محل بر میدارند پس چیزی نیست که ما بخواهیم دو میلیون لیره از راه آهن بگیریم بدیم بجای دیگر بلکه ادزی را که دولت داده در حدود این دو میلیون لیره دولت دلار براه آهن داده بود که راه آهن توانسته بود و سالیان را بخرد حالا عوض آن مقدار دلار لیره اش را دولت بگیرد ریالی را بپانک ملی حالا اگر بگذارد دیگر آقای دکترمیتین دفتری ملاحظه بفرمائید خواهند داد اینجا ما همین را نوشته ایم نوشتم ، بلغ دو میلیون لیره از آن را مصرف نکرده و رفع نواقص کارخانجات ارتش و خرید حوائج وزارت جنگ رسانده و بقیه آنرا جهت خرید کلاه آهن منظور دارند این بقیه را که می گویم چه بنویسیم ، چه ننویسیم البته می رود صندوق راه آهن که بعد از پرداخت بدهی های بنگه بقیه را برای دفع حوائج ضروری راه آهن مورد استفاده قرار دهند ، دو میلیون لیره مزبور صورت دین خزانه را خواهد داشت و دولت معجز است از محل عواید عمومی سال ۱۳۲۷ معادل

همان مبلغ برای دفع حوائج راه آهن ببنگاه راه آهن دولتی ایران مسترد نماید بنابراین معادل ۲۵ میلیون تومان بایستی از جیب خزانه مملکت بپانک ملی پرداخت بتوسط راه آهن که قرض راه آهن باین وسیله یا بپانک ملی تصفیه شود چرا اینجا نوشتیم؟ برای اینکه ادزی سابقاً خزانه مملکت براه آهن قرض داده است حالا پس میگرد و بصرف دیگر دولت میرساند بنابراین باین لایحه ما بنامه ام عوامی که مال راه آهن است بگیریم بدیم بجای دیگر خیر عوائد راه آهن مال خود راه آهن است این پولی است که مال خود دولت است که از محل وجوه دولت برداشته میشود و بصرفی میرسد که برای احتیاجات ارتش ضرورت دارد اما اینکه بفرمائید که مجلس شورای ملی میخواهد مخارج زائد را حذف کند کسی مخالفت ندارد صحبت سر همین است بودجه است که تقدیم شده منظور دولت تقاضای دولت این است که این بودجه را زود تر مطرح بفرمائید زوائد را هم بزیاد نه اینکه مزیندیده بدیم ببنده ، بلکه بالاخره آخر ماه چیزی را حذف میکنید آخر ماه بگو بدید هر چه میخواهید بدید نتیجه این میشود که نه چیزی را حذف میفرمائید نه مصرف میفرمائید همه اش میخواهید و میفرمائید که برسید پس کی میفرمائید برسید ؟ کی می رسید ؟ اگر میخواهید برسید خوب برسید بعد وقتیکه همین شد البته از همان قرار عمل میشود ولی عمل مجلس این بوده که همیشه دلش میخواهد برسید و همه اش آخر ماه اجازه میدهند که بپردازید

رئیس - آقای وزیر جنگ بفرمائید **وزیر جنگ** - بطوریکه عده ای از آقایان نمایندگان معتز از دیر زمانی که با بنده آشنا بودند و با اخلاق سربازی بنده آشنا هستند اصولاً متحضرند که بنده در دوره زندگی عادت زیادی بهرف زدن نداشته ام از این نظر میخواهم به آقایان نمایندگان معترم اطمینان بدهم که وقت مجلس را زیاد اشغال نخواهم کرد فقط میخواهم عرض کنم توضیحاتی که در باره ارتش میدهم برای یکدفعه و برای همیشه توجه مخصوص مینویس بفرمائید شاید این سوء تفاهات و مشکلاتی که وجود دارد از بین برداشته شود بنده در طول ۶۰ سال عمر و زجهل و چند سال خدمت سربازی اینطور فهمیدم و اینطور میفهمم که کشور ایران کشور است مستقل (صحیح است) و ملت ایران ملتی است مختار و قائم بالذات (صحیح است) یعنی آنچه را که تصمیم میگیرد و آنچه را که اراده دارد همانطوریکه بزرگترین ملت دنیا دارای حق استقلال میباشد ملت ایران هم استقلال دارد (صحیح است) مرکز این ملت ، مرکز اراده اش و مرکز محبوبیت این ملت در کجا است ؟ البته مجلس شورای ملی است مجلس شورای ملی آنچه را که تصمیم بگیرد البته در دستگاههای مملکت صدور لازم الاجراست (صحیح است) و هیچ فردی از افراد دنیا حق ندارد با اعتراض بکند که چرا اینطور کردی (صحیح است) چرا کم داری ؟ چرا زیاد داری ، چرا میبندی ، چرا نمیبندی چنانچه مثل دیگر دنیا هم زندگی میکنند و هیچکس به آنها اعتراض نمیکند باین مقدمه ای که عرض کردم

بنده بینهایت متأسف هستم که واقعاً باید عرض کنم بسیار متأثرم مکرر شنیدم بلکه بکرات هم بشنیدم که هر وقت صحبتی از ارتش بیاید می آید یا تقاضای اعتباری میشود نه تنها مورد ایراد آقایان نمایندگان واقع میشود بلکه مورد تکررشان هم قرار میگیرد (دستور اعتبار - هیچ همچو چیزی نیست) حالا توضیح میدهم اینها را توجه بفرمائید بنده که عرض کرده میلی بزیراد صحبت کردن ندارم توجه بفرمائید بنده میخواهم عرض کنم که اگر هر آینه میان اقلیت و اکثریت از اصول پارلمانی صحبت بشود باشد بهیچوجه مربوط بارتش نیست ارتش هم مال اقلیت است هم مال اکثریت (صحیح است) ارتش حافظ کشور ایران است (صحیح است) نباید اینطور باشد که یک هدای روی مسائل حیاتی ارتش از نقطه نظر اختلافات پارلمانی آنرا هدف قرار دهند یا مانع پیشرفتهای آن بشوند در دنیا اینطور نیست هر طبقه ای یا ارتش است زیرا ارتش تشکیل شده از یک گروه و مردمی که خوششان و دیهه است و جانشان در کف دستشان است از اول صبح تا شب از شب تا صبح جز فداکاری برای مملکت هدفی ندارند (صحیح است) ملاحظه بفرمائید بالان ماه هشتم سال است ارتش چه دارد ؟ البته بنده عرض نمیکنم سایر دستگاههای کشور فلج نیست از حیث تصویب نشدن بودجه ، اما توجه مخصوص بفرمائید ببینید بنده چه دور تشریح میکنم چه میگویم . اکنون صد و بیست هزار نفر جمعیت ارتش در مرتفعترین نقاط این کشور در بیواهای این مملکت دارند خدمت می کنند ، فداکاری میکنند اینها روشنائی میخواهند ، این ها سوخت میخواهند ، اینها غذا میخواهند ، این ها پوشاک میخواهند این ها بالاخره وسایل زندگی میخواهند این که نمیشود شما اول برج پول بارتش بدید آنوقت تا آخر برج در اورمان و مروان و غیر و ذلک این خطوط مستور میشود از برف ، مسدود میشود و قابل عبور نیست (صحیح است) صرف نظر که این عمل دستگاههای ارتش را بکنی فلج کرده صرف نظر از ضررهای مادی و معنوی که دارد برای اینکه سرباز یک نفر ، دو نفر ، سه نفر نیست تمام وسایل زندگی اینها امروز باید تأمین بشود قرض بفرمائید تا اورمان و مروان با چه وسیله باید رفت ؟ اگر افراد هر آینه در محاصره قرار گرفتند چه جور میشود از آنها وظیفه خواست ؟ در صورتیکه وضعیت زندگیشان تأمین نیست بنده بینهایت متأسفم ، نباید نام شاید توی نمایندگان باشند آقایانی که با ارتشهای دنیا توجه فرموده اند که ارتشهای دنیا چه جور اداره میشود ، دارای چه جور ذخایری هستند ، دارای چه جور وسائلی هستند من حتی متأثر هستم که افلا نمایندگان معترم در سال ۱۳۱۶ و ۱۳۱۷ بدستگاههای ذخایر و انبارهای ارتش ایران هم توجه فرموده اند و رسیدگی نکرده اند الان زمستان دارد پیش میآید سرباز هنوز بیارچه لباسش دست بافته است آیا ، این وضع میشود از یک چنین سربازی نگاهداری کرد ؟ میشود یک چنین ارتشی را اداره کرد ؟ اگر میشود بنده عرضی ندارم بنده این موضوع را از دو حال خارج نمیدانم امروز میخواهم این مطلب را در مجلس شورای ملی روشن

کنم و در اظهارش توضیح میدهم یا علت این است که این آقایان به دستگاه ما اعتماد ندارند یا این است که به سازمان اعتماد ندارند اگر بدستگاه ما اعتماد ندارند بنده که گویا یک دفعه در جلسه خصوصی هم این موضوع را عرض کردم که ارتش ایران در سایه اعلیحضرت همایون شاهنشاهی تشکیل شده از آن فرد اول تا آخرین نفری که در دامنه های آزارات خدمت میکنند و کسب میدهند همه ایرانی هستند (صحیح است) همه وطنشان را دوست میدانند (صحیح است) همه بقانون اساسی احترام میکنند (صحیح است) همه اجرای وظیفه میکنند و همه این مردم وطنپرست هستند (صحیح است) اما به بنمای این وطنپرستی که بعضیها میگویند چه ایران نباید تن من مباد که تابک خیری شد از ایران برزند (صحیح است) نه بلکه تا آخرین قرضه خوششان از ایران دفاع میکنند اینطور وطنپرست هستند (مهندس رضوی - آن فراریها را که دورتر به سرکار آورده اند) خیلی ها فرار کردند همه را که تحت تعقیب در بیاورند آنها هم تحت تعقیب در میآیند بنده عرض میکنم در این ارتش بصورت قطع آقایان اطمینان داشته باشند که نه کنتل باالمارسن وجود دارد و نه کنتل باخوف درهای وزارت جنگ و تمام ادارات تابعه وزارت جنگ بروی آقایان نمایندگان همیشه باز است هر ساعت و هر دقیقه ، بهر قسمتی که توجه داشتید سوء ظن داشتید و مرد اطمینان نبوده تشریف میآورید بررسی کنید ، رسیدگی کنید ، نظر بدید خیلی خوب است آنچه را که صلاح و سعادت مملکت باشد نمایندگان هم نظر بدید من اطمینان میدهم آنچه را که نمایندگان در آن قسمت صلاح و سعادت مملکت را در نظر داشته باشند از تصویب اعلیحضرت شاهنشاهی که فرمانده کل ارتش هستند خواهد گذشت زیرا آنچه من دو عالم سربازی فهمیدم هیچ چیز بقدر سعادت ملت ایران در نظر اعلیحضرت شاهنشاهی عزیز نیست (صحیح است) بنا براین این چیز مهمی نیست ، بقیه بنده قابل حل است ، این اشکالی ندارد یک قدری زحمت آقایان نمایندگان بخود بدهند ، آقایان نمایندگان که نظر موافق ندارند با اطمینان کامل ندارند تشریف میآورند به بنده اما اگر راجع به سازمان ارتش اعتراض دارند آنهم خیلی سهل است اگر برای نمایندگان معترم مشکل است که تشریف میآورند بوزارت جنگ بنده آن سازمان را یکروز میآورم اینجا بیست هدین تریبون نفر برتر ، گروهان بگروهان لشکر بلشکر ، واحد بواحد همه را توضیح میدهم توجه بفرمائید هر قسمتی که مورد رضایتشان نیست یا زائد میدانند حذف میکنیم مثلاً بنده توضیح میدهم که آذربایجان دارای اینقدر جمعیت است ، اینقدر مساحت ، اینقدر مرز دارای دولشکر است ، لشکر ۳ ، لشکر ۴ ، لشکر ۳ دارای دولشکر است یکی در تبریز و یکی در اردبیل لشکر ۴ سه تیپ دارد یک تیپ در مهاباد ، یک تیپ در رضاییه ، یک تیپ در ماکو نمایندگان نظر میدهند تیپ مهاباد را نمیخواهیم ، حذف میکنیم بفرمائید تیپ ماکو هم زائد است این را هم حذف میکنیم باهمان تیپ رضاییه اداره میکنیم حرفی ندارم بسیار خوب منتهی یک

میهدید بکفتمت دیگر اینکه چرا ارتش فشنک میخواد (آزاد - نه آقا این را کسی اعتراض نکرد) توجه بفرمائید بنده مباحثه حرفی ندارم آن قسمتی که مربوط به این است که چرا از اعتبار راه آهن میهدید بطوریکه نمایندگان معتمد استحضار دارند اصولا دولت وظیفه دار جمع آوری عایدات کشور است همینطور هم در مقابل وظیفه دارد الا هم فالاهم هر خرجی که برایش پیش می آید از عایدات بود پیردازدچطور بکوفتی ارزش کارخانه های تسلیحات ارتش را دولت گرفت آیا از ارتش کسی آمدگفت که چرا از ما را میگیرید خوب خرج دولت بود و بصرف مملکت رسید که منتهی خرج کردند حالا هم که ارتش یک چنین احتیاج ضروری دارد اگر هم میهدید از این لحاظ است علت دیگری نیست این سوء تفاهمی است که میخواد اینطور بکنند که این طور شده اما یک قسمت دیگر که چرا میخوادیم فشنک بخریم نمایندگان معتمد توجه فرمودند این هم در دو قسمت بوده یک قسمت عبارت از این بود که دو تکت این را ارتش میخواد برای اصلاح کردن قطعات بدلی اداره تسلیحات زیرا اداره تسلیحات ما همانطور که نمایندگان معتمد استحضار دارند در دنیا نظیر ندارد بهترین ماشین آلات را تسلیحات ما دارد و در دوره اعلیحضرت پادشاه فقید خرید شده اما موقعیکه متفقین بایران آمدند دولت تصویب کرد که این تسلیحات از دست ارتش خارج شده و بدست متفقین گذاشته شود راست است متفقین دلسوزی نداشتند که این کارخانهجات خراب نشودد اکثر استفاده و قدرت را از این دستگاه گرفته اند و نتیجه این شد که این ماشین آلات فرسوده شد و ما هم همانطور که آقایان نمایندگان استحضار دارند در ۱۳۱۰ و ۱۶ و ۱۷ فشنک را خودمان تهیه میکردیم سرباز بوسیله فشنک خودمان کار میکردیم و این قطعات چون خراب شده دیگر قدرت فشنک درست کردن ندارد و با دنیای امروز هم نمیتواند یک سربازی اطمینان داشته باشد که فشنکش را از خارج بیارند حتی باید کارخانهجاتش در دستش باشد بنا بر این دولت این پول را ما خواستیم برای این که این قطعات را درست کنیم و معقلاً ما خودمان میتوانیم فشنک سرباز را تهیه کنیم قسمت دیگرش را که خواستیم برای خرید فشنک اما چرا باید این فشنک را بخریم من بسیار متأسفم که حیثیت ملی و شرافت سربازی من اجازه نمیده که این جا عرض کنم تمثیلی میکنم نمایندگان معتمد جلسه خصوصی تشکیل بدهند تا من نواقص و احتیاجات ارتش را برای شما توضیح بدهم و تشریح بکنم اگر نواقص زندگی سرباز ایرانی شما را متأثر نکرد من قول میدهم آنچه دارند پس بدهند شما توجه بفرمائید ارتش ترکیه صد میلیون تومان بودجه دارد ارتش ایران چه میگیرد راست است اعتراض میکنم که یک قلم دولتی از بودجه کشور را شما بارش میهدید اما در برابر توجه بفرمائید که ارتش چه میدهد ارتش نظم میدهد ارتش تأمین میدهد ارتش انتظامات میدهد ارتش حیات مملکت را حفظ میکند یک سربازی که در مرتز آزارت مایه وقت صرف میکند و مملکت را اداره میکند آیا واقف بودید ای که میهدید برای اداره

شدنش کافی است ؟ بنده نمیخواهم عرض بکنم که چند ماه قبل وقتی که بوزارت جنگ رفتم اگر سرباز مداخله در وضع شهر تهران نداشت چه وضعی پیش میامد در همین چند قدمی مجلس شکم دکتر بامداد را یازده کردند در همین جنوب شهر هوارش و مالیات میگرفتند چند نفر مسئول این انتظامات بودند و این مسامحه را میکردند عرض نمیکند که کار زیاد میکنند وظیفه خودش را انجام میدهند اما در مقابل این بودجه اینکه بگیرد و خودش برای این مملکت چیز لازمی است بنده عرض میکنم که آقای رحیبیان در ضمن صحبتی که کردند اعتراض کردند که این چه ارتشی است که برای دادن چند دستگاه چادر روچند بنو عزیز دارد بلی آقای رحیبیان من تصدیق میکنم که این عزیز را دارد ولی یک نکته ای را که باید عرض کنم و توجه بفرمائید اینست که ارتش اگر نتوانست بنو بدهد و چادر بدهد تکلیفش پیدا است چیست ارتش وظیفه خودش را انجام میدهد و امید وارم که همیشه هم موفق باشد بالاخره بایررسی های که کردم پایان آن اینست که ارتش با این ترتیب نمی تواند اداره شود اولاً بطور کلی راجع به نواقص و احتیاجات ارتش رسیدگی کردم و با دقت بیشتری یک برنامه سه ساله ای را از نقطه نظر تهیه احتیاجات ارتش تهیه بکنم که در روز دیگر میآورم و تقدیم میکنم در مراجع بوضیعت بودجه ارتش تمثیلی میکنم که آقایان نمایندگان موافقت بفرمائید که اولاً بودجه تمام ارتش را تصویب بفرمائید و بدهند زیرا همانطور که عرض کرده مقدور نیست و ممکن است تا بیکماه دیگر این ارتش با این وضع سربا بماند باید احتیاجات ارتش تأمین شود و اگر نداشته باشد نمیتوانیم برسانیم بنده یاد دارم که سال قبل از عراق میخواستیم برای آنها آرد و آذوقه برسانیم جاده مسدود شد و اگر هر آینه نمایندگان معتمد میل دارند که راجع بودجه ارتش زیاد صحبت شود چند ماده از بودجه را مقدم بدانند و تصویب بفرمائید یکی پوشاکش هست یکی خوراکش هست و یکی موضوع احتیاجات ساختمانی است امروز چند رأس اسب هم زیر آوار رفت فریاد چند خادمه زیر آوار میروند این دو موضوع را تصویب بفرمائید اضافه دو موضوع دیگر یکی در موضوع تسلیحات که عرض کردم نهایت طرف احتیاج است حوادث دنیا ممکن است فردا نگذارد که ما اینها را تهیه بکنیم یکی دیگر مسئله صد میلیون تومان گرانبه است راجع به تسلیحاتیکه از آمریکا خریده ایم اینها وارد میشود تا ۲ ماه دیگر به بندر شامبور اگر این اعتبار راندهید صرف نظر از این که برای حیثیت مملکت ایران در برابر خارجیها ما مطلوب است اصولاً هر ساعتی که تأخیر شود بکشتی سه هزار دلار حرم تعلق میگیرد بنابر این این دو موضوع را تمثیلی میکنم تصویب بفرمائید تا مشکلات ارتش حل بشود یک تبصره دارم تقدیم می کنم برای این که تصویب بفرمائید و اگر نواقصی داشت حل بشود وضیعت ارتش اگر خدای نخواستہ نواقصی پیدا کرد اصلاحش با مسائل دیگر مقدور نیست

رئیس - پیشنهاد تنفس رسیده قرائت می شود .
(شرح زیر قرائت شد)
پیشنهاد می کند یک ربع تنفس داده شود .
دکتر معظمی

رئیس - آقای دکترمعظمی پیشنهاد می کند یک ربع تنفس رسیده قرائت می شود .
دکتر معظمی - آنوقتیکه بنده این پیشنهاد را دادم یک ربع بظهر بود و فکر کردم چون از اشخاصی بودم که میخواستم جلسه تشکیل بشود برای این که حقوق مستخدمین داده شود و باین جهت چون دامنه مذاکرات وسیع شده بود بنده پیشنهاد کردم که تنفس داده بشود و این مذاکرات حل شود چون دیدم ممکن است امروز هم به نتیجه نرسیم ولی اگر پیشنهاد بنده نتیجه اش این بشود که فوراً آقایان پرونده باین کلاهان را بردارند و پرونده بنده پیشنهاد را پس بگیریم و بیال نیکم که با این اختلاف نظر زیادی که راجع به تبصره ها و ماده است مابقی نتیجه قضایی برسیتم که امروز فردا و امروز فردا در روز پنجم ما است من میخواستیم که در خارج چند نفر از آقایان یاد دولت مذاکره بکنند و بالاخره پیشنهاد صحیح تا آنجائیکه مطابق نظر نمایندگان و هیئت دولت باشد بیاوریم اینجا تصویب بکنیم ولی منترسم نتیجه این پیشنهاد مسئولیت تمام جلسه را بگردن بنده بیندازند اگر اینطور باشد بنده پیشنهاد دایس می گیرم ولی آقایان چند دقیقه موافقت بفرمائید و نتیجه این پیشنهاد مسئولیت تمام جلسه نباشد در ضمن من می خواستم عرض کنم که بفرمائید آقای وزیر جنگ جواب داده بود برای اینکه فرمودند بودجه ارتش را چرا تصویب نمی کنید خواستم سوء تفاهم نشود بنده می خواستم تمثیلی کنم از مطبوعات برای اینکه مردم بدانند بودجه ای را که مجلس تقدیم شده منتشر کنند تا ملامت شود مجلس در وظیفه اش کوتاهی نکرده (صحیح است) این بودجه را چاپ کنید ایرادی که ما می گیریم می گوئیم این بودجه نیست و دولت هم چه دولت قبول و چه دولت فعلی صراحت لهجه نداشت که باید به مجلس شورایی بگوید که من فعلاً بودجه تفصیلی نمی توانم بدهم اینقدر اعتبار بین بدهید یک ارقام گسگی را آورده است جلو ما گذاشته که ما هم در آن گشت هستیم ما تقیم که می خواهیم از حقوق ملت دفاع کنیم و نمی توانیم یک ارقام گسگ چشم بسته رای بدهیم و علاوه بر این فرمودند که راجع بودجه ارتش چه اقبیت وجه اکثریت این راهم عرض میکنم که ما ارتش لازم داریم و بآن احترام می کنیم ولی در همین حال اگر ما بخواهیم بارقا ش رسیدگی بکنیم این دلیلی این نیست که ما بآن مخالف باشیم (صحیح است) و من می خواستم عرض کنم که این سوء تفاهم نشود بودجه ای را که دولت آورده است باید منتشر بشود که مردم بفهمند چه جور است و چرا مجلس شورایی این قسمت را معطل کرده است و شاید معطل شدن این قسمت بیشتر از این جهت بوده است که ارقامش معلوم نبوده ولی بالاخره ایستنی بودجه رسیدگی بشود حتی من یک پیشنهادی در جلسه نمایندگان فرا گویند که مردم که این بودجه اگر تصویب هم بشود بالاخره برای دولت مفید است و نه برای ملت و هر کار دیگری ایستنی ما در دست یک رقمی را کم بکنیم و درست بکنیم را بدست بدهیم و باید هم از او بخواهیم یک شالوده بودجه صحیحی را بریزد و باین ترتیب چون آقایان فرمودند پیشنهاد را پس می گیرم .

تابشی برای تنفس کرده اند که قرائت می شود .
(شرح زیر قرائت شد)
پیشنهاد میکنم چند دقیقه تنفس داده شود .
رئیس - آقای محمود تاشی
محمود تاشی - بنده عرض میکنم که متأسفانه نارهای مجلس ما تا حدی سب طبیعت خودش را کم کرده است اما ملاحظه بکنید دوازدهم یعنی چهارمینی فرصت شود بایدکه بودجه رسیدگی بشود و یک دوازهم را بماند اینک فرصت نبوده است بیارند برای اینکه کار این ماه هم را بگذراند و برای سر کار بودجه حالا در این آقایان یک پیشنهاد معانی بفرمائید و خود دادم یک تبصره هائی پیشنهاد کرده است مهم ترین مسائل جاری را در تبصره هائی کتبخانه است بنده این پیشنهاد تنفس را که داده ام از این لحاظ بود که خسته هستم از این نظرات است که برویم صحبت بکنیم و بعضی مطالب داخل بکنیم زیرا آخر ماه است و بعضی صحبت ها هم جایش در مجلس نیست حتی بنده اجازه خواستم گفته شد که در کمیسیون قوانین دارایی بدوات اجازه داده شده که این حساب اینطور مقاصد باشد در صورتیکه اینطور نبود در اینجا با نظر خاصی قبول کردیم منظور از مقاصد حساب نبود این صحبت ها هم جایش اینجا نیست اجازه بفرمائید در خارج چند دقیقه تنفس بشود صحبت کنیم و راه صحیح را پیدا بکنیم و بر گردیم
رئیس - آقای فولادوند
بانمانتقلیح - بنده آقا قبل از وقت گرفتن
رئیس - تشخیص این پاشا نیست
فولادوند - بنظر بنده مجلس موافق به تنفس نیست چرا برای اینکه اگر تنفس داده شد آقایان تشریف میبرند اگر تنفس داده شود مقرر شود در مجلس تشریف داشته باشند و بعد از ظهر بیایم و باین بودجه رسیدگی کنیم و رای بدهیم همه موافق هستیم ولی قطع داریم تا تنفس داده شود آقایان و کلاً از مجلس خارج میشوند (صحیح است) و نکته ای که بنده می خواهم عرض بکنم امروز روز پنجم برج است هنوز یک دو ازدم مستخدمین داده نشده است در اولین جلسه اینکه یک دو ازدم پیشنهاد شد بنده مخالفت کردم ولی علت مخالفت بنده رمتأسفانه روزنامه ها نوشتمند و بخصوص روز نامه اطلاعات و تمام مستخدمین به بنده مراهه کردند که چرا تو با حقوق گرفتن ما مخالفی گفتیم بعضی عیاس هرگز من مخالف نیست من موافقم که روز بیستم حقوق پشاهان داده شود عرض بکنم برای آنکه هر ماه این موضوع تجدید نشود و روز بیستم حقوق بدهند همچنین نصف بمذاکرات آقای وزیر جنگ بتوانند برای ارتش آذوقه و پوشاک تهیه نمایند بنده بگویم که بودجه را باید تصویب بکنند و الا همیشه بنده موافقم روز بیستم برج مستخدمین حقوق بدهند خود مستخدم بوده اند و بدانم که مستخدم تریه بازدهم با این حقوق از عهد معارض خود بر نمیایند و بقیه از این حقوق هم در آمد دیگری ندارد و باین حقوق زندگی نه تواند بکنند علیها بنده عرض خود را خلاصه میکنم اگر آقایان موافق هستند که واقفان مذاکره تنفس بیایند به مجلس و تا آخر شب به بختند و کار کنند حرفی نیست خواستیم در روز نامه ها که مجلس فرانسه ۲۰ ساعت پشت سر هم نشست و بودجه اش

را تصویب کرد ما بکروز نمیتوانیم به نشینیم و بنا بفرمائید جناب آقای ملک مدنی نمیخواهم به مجلس اعانت بکنم ولی الان پنجم برج است و مستخدمین حقوق نگرفته اند الان هم آقایان اینجاست نشسته اند و سه ربع بهماز ظهر است روی همین موضوع است بنده و بکنم از آقایان تصویب گرفته ایم که در اینجا رأی بیاوریم بجهت مستخدمین بشوریم (احسنت) در اینجا میگوید دوره چهارده کار نکرد کسی نمیگوید که در مستخدمین بود کار هم مستخدم آقا بنده ام برای آری و بماند رفته بنده از امروز رختخوابم را میآورم در مجلس و بیکمه دیگر مستخدمین میباشم معتقد دعاوندی - آقا این حرف را تریب آقای فولادوند مجلس شوبی خوب است چرا این حرفها را میزنید منظور از این حرفها چیست؟ (زنک رئیس) شازده ماه است که ما توانستیم بودجه را تصویب بکنیم ولی بنده این عرض را میکنم .
معمد دعاوندی - چرا مجلس توهین میکند چه دستی در کار است چه تمثیلی دارم هر چه میباید مجلس را خراب می کنید
رئیس - ساکت باشید
معمد دعاوندی - میخواستند مجلس را خراب کنند توهین می کنند این حرفها چیست میزنید
رئیس - آقا معتقد دعاوندی ساکت باشید برای مرتبه دوم شما اخطار میکنم
معمد دعاوندی - چرا آقا توهین میکنم مجلس کارش را خوب انجام میدهد یک دستهای در کار است برای بستن مجلس ما نمیکند
رئیس - آقا شما اخطار کرده چرا نمیکند بد نظم مجلس رعایت شود
معمد دعاوندی - چه تمثیلی دارند ایشان که میآیند و مجلس را خراب میکنند مجلس بسیار خوب است یکمده مدتی نمیکند مجلس کار کند
رئیس - دهم دوم شما اخطار میکنم
معمد دعاوندی - ده مرتبه اخطار کنید من حرف خودم را میزنم این نقشه ایست که از خارج کشیده اند راست میگوید اسمایشان را بخوانید که همیشه اینجا هستیم (زنک متد رئیس)
فولادوند - آن عده مدود را بنده هر روز با صدای رسا می خواهم ؛ غایب بی اجازه دیر آمدگان بی اجازه با اجازه بنده که آقای دعاوندی با تشر شما کار روزی میروم شما خیال میکنید که بنده وظیفه داریم را حکتار میکنم بنده چهارده سال باین مملکت خدمت کرده با نهایت شرافت الان وضیعت ما در مملکت مورد خضرات همه بنا توهین میکنند پریروز در سلام یک کسی والله بمن فحش داد آخر چه حاجتی برریریم و ما از امروز میایم در مجلس و مستخدم می شویم .

رئیس - رای میگیریم آقایانیکه موافقت تنفس شود قیام کنند (عده کمی برخاستند) تصویب شد . توضیحی آقای دهقان بموجب ماده ۱۰۹ دارند
دکتر معتمد دفتری - اجازه بفرمائید بنده توضیحی عرض بکنم .

رئیس - بفرمائید .
دکتر معتمد دفتری - عرض کنم که آقایان توجه بفرمائید اینجا از طرف دولت یک نفر بی لطفی شد اگر آقای نخست وزیر بدون اینکه بنده عرض بکنم وقتی عرض کردم اگر فرمایشی ندارند و مخالفتی ندارند بنده هیچ حرف نمیزنم و میروم می نشینم و مجلس وارد شور در تبصره های خود شما شود اگر ایشان موافقت میکردند الان یکساعت از آن ساعتی که بنده پیشنهاد کردم گذشته است و در این یکساعت هم یکدوازدهم حقوق مستخدمین تصویب شده بود و هم تبصره های دیگر مطرح میشد اما نکندیم که تبصره ها بماند آقای وزیر جنگ ما همه مثل شما و شاید بیش از جناب عالی بارتش ایران و استقلال ایران علاقه داریم این را که عرض کردم که یکدوازدهم را بدهند برای اینست که مخارج جاری ارتش شمارا میباید برای اینکه امروز پنجم برج است هنوز حقوق مستخدمین شایر داده نشده اگر پرداخته اند که خلاف قانون کرده ایم اگر نمادهای باید کمک بکنید که این بگذرد بنده از کسانی هستم که مخالف یک دو ازدم هستم بنده معتقدم که مجلس باید اول سال بودجه را تصویب بکنند مخالف بودن با موافق بودن با دولت مربوط بکار بودجه نیست (صحیح است) بنده چه موافق دولت بودم و چه مخالف همیشه این را گفته ام مخالفت با موافقت با دولت را نباید در بودجه تاثیر بدهیم ما میتوانیم از جاهای دیگر بدوات اعتراض بکنیم آقایان که اینجا نشسته اند برای انجام وظیفه آمده اند (وزیر جنگ - بنده گفتم با یک دو ازدم ارتش اداره نمیشود) همه آقایان باستقلال کشور و ارتش شاهنشاهی کمان علاقه را دارند این نباید سوء تفاهم شود چون فرمایشات آقا طوری بود که مثلاً اینکه عرایض بنده را تحریف فرمودند اینطور نیست ما علاقه داریم بهترین دلیل هم اینست که در دقیقه سابق پیشنهاد خرید اسلحه شد و همه نمایندگان هم رای دادند و آن خیلی بیشتر و مهمتر از این لایحه بود صحبت اینجا است که در موقعیکه بواسطه ناشی گریهائی که شده بواسطه فلت ها و قصورهاییکه شده حالا بنده نمیخواهم اردن دولت بکنم همه مان شریک هستیم بودجه مملکت تصویب نشده و هنوز هم مطرح است و حزم دستور مجلس است ولی تصویب یک دو ازدم اینجا هزار تبصره پیشنهاد میشود بنده گفتم که آقای نخست وزیر شما موافقت کنید که این یک دو ازدم بگذرد و فردا پرداخت بفرمائید بلافاصله می نشینم ده ساعت تمام تبصره های شما را در پیش صحبت می کنیم و رای میدهم و بالاخره همانطور که خودتان فرمودید ما در جهت الفاظ هستیم آقای نخست وزیر خودتان فرمودید که ما در جهت الفاظ گیر کرده ایم ما هم در جهت الفاظ گیر هستیم در اصل موضوع ما همه موافقم در جهت الفاظ گیر داریم (صحیح است) حالا هم تقاضا میکنم موافقت بفرمائید که روی این یک دو ازدم رای بدهیم و آقایان نمایندگان تمام مصالح دولت و آنچه را که برای ارتش لازمست با کمال علاقه می گذرانند و ما می نشینیم و امروز هم حاضر هستیم که تا هاز نخوریم و به نشینیم تا غروب و این را تصویب بکنیم و به تبصره های شازرای بدیم و بنده به تبصره آقایان موضوع

را عرض بکنم که این پیشنهادی که بنده تقدیم کردم قبل از طرح پیشنهادهای آقایان بود و این پیشنهادها بیکه مطرح شده و تصویب شده بدیهی است بقوت خود باقیست و جزو آن میباشد و وقتیکه به پیشنهاد بنده رأی بدهند یعنی آنچه که تصویب شده با یک دوازدهم خواهد بود (صحیح است)

رئیس - باید به پیشنهاد آقای دکتر متین دفتری رأی گرفته شود که یکدوازدهم با آن تبصره هائیکه از مجلس گذشته داده شده و بعد بلافاصله تمام آن تبصره ها و پیشنهاداتی که آقایان دادند مطرح شود بنا بر این آقایان بیکه باین پیشنهاد موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد

دکتر بقائی - بنده یک سوالی دارم
رئیس - بفرمائید

دکتر بقائی - عرض کنم در یک دوازدهم اردیبهشت ماه که مطرح شد عیناً همینطور پیشنهاد شد و قرار شد که بعداً مطرح شود پیشنهادات و تبصره ها که بعداً مطرح شد گفتند که بچه عنوان مطرح شود این را خواست میکنم که بفرمائید بچه عنوان بعداً مطرح میشود.

رئیس - این پیشنهادی که رأی دادند اینست که بعداً پیشنهادات هم مطرح شود توجه کنید آقایان این تبصره هائی که پیشنهاد شده و دولت قبول کرده و با اینکه رأی داده شده قرائت میشود و پیشنهاد هم رسیده که با تجزیه رأی گرفته شود حالا تبصره ها قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

تبصره اول - کسانیکه مجموع مالیات املاک مزروعی آنان در سال از پانصد ریال نقد و صد و پنجاه کیلو جنس تجاوز نکند از پرداخت مالیات املاک مزروعی معاف میباشد.

تبصره دوم - از تاریخ تصویب این قانون بیمارستان های متعلق بوزارت بهداری در شهر تبریز ضمیمه دانشکده پزشکی تبریز میشود اعتبارات مربوط به بیمارستانهایی که از وزارت بهداری بوزارت فرهنگ منتقل میشوند از بودجه کل وزارت بهداری حذف و بودجه وزارت فرهنگ هلاک میشود.

تبصره سوم - (تبصره پیشنهادی آقای رحیمیان) وزیر بجای تبصره پیشنهادی آقای رحیمیان)

برای مناطق زلزله زده بانک رهنی به منظور ساختمان بناهای آسیب دیده تا حدود چهار میلیون ریال وام بدهد شرایط برای مدت پنجسال بدون فرع دولت از وجود اختصاصی خود وسیله اعطای وام را برای بانک رهنی فراهم میباشد.

تبصره چهارم - امتیازنامه استناد شرکت تلفن کان لم یکن شناخته میشود و از تاریخ تصویب این قانون دولت مکلف است اداره تلفن مملکت را مانند یست و تلگراف خود اداره بکند و اموال موجود و مؤسسات را تملک نموده و موجبات رفع احتیاجات تلفنی مملکت را در تمام استانها و شهرستانها فراهم نماید و بهای سهام شرکت مزبور را به نرخ عادلانه روز در مدت ده سال و بوسیله استناد خزانه بپردازد

رئیس - اول رأی گرفته میشود بماده واحد که اکنون قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت گردید)

ماده واحد - بوزارت ذرائع اجازه داده میشود

حقوق و هزینه های مستمر و غیر مستمر وزارتخانه ها و ادارات و دستگاه های دولتی و سایر هزینه های کشور و مصارف عمرانی و تولیدی و عام المنفعه را در مهر ماه ۱۳۲۷ در حدود اعتبارات اسفند ماه ۱۳۲۶ و مبالغی که از بابت اسفند ۱۳۲۶ در طی سال جاری پرداخت شده است با رعایت تبصره یک ماده واحد قانون مصوب آبانماه ۱۳۲۴ و سایر قوانین و مقررات مالی و کمک هزینه کارمندان کشوری و لشکری را مطابق قوانین و آئین نامه های مربوطه از در آمد عمومی سال جاری کشور پرداخت نماید.

رئیس - رأی گرفته میشود بماده واحد پرداخت یکدوازدهم مهر ماه آقایان بیکه موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد به تبصره اول رأی گرفته میشود

(تبصره اول مجدداً بشرح سابق قرائت گردید) رأی گرفته میشود به تبصره اول که دولت قبول کرده آقایان بیکه موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد تبصره دوم قرائت می شود (بشرح سابق قرائت گردید) رأی گرفته می شود تبصره دوم تبصره پیشنهادی آقای دکتر مجتهدی آقایان بیکه موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد تبصره سوم مربوط بمناطق زلزله زده قرائت میشود (مجدداً بشرح سابق خوانده شد) رأی گرفته میشود به تبصره ۳ آقایان بیکه موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد تبصره چهارم مربوط بامتیازنامه شرکت تلفن قرائت میشود (مجدداً بشرح فوق قرائت گردید)

وزیر پست و تلگراف - اجازه بفرمائید بنده اینجا در جلسه نبودم اجازه بفرمائید مطالعه بشود
رئیس - مجلس رأی داده است
دکتر معظمی - اجازه بفرمائید این آقای یک عیب اساسی پیدا میکند یک امتیازی است که دولت هیچوقت موافقت نکرده و مجلس هم میخواهد آنرا لغو کند آقای برزین هم موافقت کند که دولت برود مذاکره کند و بعد پیشنهاد بدهد

رئیس - نظر آقای برزین چیست؟

مهندس رضوی - ملاحظه فرمودید بنده عرض کردم که دولت باید نظر بدهد وزیر مربوطه که حضور نداشته و آقایان وزراء هم حرفی نزدند (همه) نمایندگان

رئیس - بهر حال این پیشنهاد مورد توجه مجلس شده آقایان ساکت باشید و توجه بفرمائید رأی گرفته میشود و چون پیشنهاد رسیده کبابورقه رأی گرفته شود باورقه رأی گرفته میشود عده حاضر ۸۷ نفر

کشاورز صدر - اجازه بفرمائید بنده توضیحی بدهم
رئیس - نظامنامه را بخوانید توضیحی ندارد (اخذ واستخراج آراء بعمل آمد و نتیجه) بقرار زیر اعلام گردید

رئیس - از ۸۷ نفر عده حاضر ۴۲ نفر رأی موافق داده اند بنا بر این تصویب نشد اسامی رأی دهندگان

موافقین آقایان : دکتر راجی - امیر نصرت اسکندری - عباسی - دکتر طباطبائی - مهندس رضوی

مخالفین آقایان : نیکپور - دکتر شفق - احمد فرامرزی - عبدالعزیز نیکپور - نواب یزدی - ناصر ذوالفقاری - دکتر بقائی - اسدی - عباس سعودی - باتمانقلیچ - سالار بهزادی - کهنجی - اردلان - بوداغبان - لیاقوانی - معدوم معدوم - امر از نیکبوی - شریف زاده - دکتر فلسفی - صدر زاده - امیر نصرت اسکندری - دکتر طباطبائی - دکتر متین دفتری - قوامی - محمد علی مسعودی - علی و کیلی - آزاد - دکتر اعتبار - ارباب کیو - برزین - کبابادی - مهندس رضوی - وثوق

نواب - رحیمیان - افشار - ضیاء ابراهیمی - دکتر مصباح زاده - سالار بهزادی - اردلان - دکتر فلسفی - دکتر بقائی - کهنجی - امامی اهری - کفائی - نورالدین امامی - فولادوند - برزین - دکتر اعتبار - احمد فرامرزی - صاحبجمع - بهادری - آزاد - موسوی - آقاخان بختیار - دکتر مجتهدی - عرب شیبانی - گرگانی - سلطانی - دکتر معظمی

مخالفین آقایان : نیکپور - دکتر شفق - مشایخی - خسرو هدایت - دولتشاهی - لیاقوانی - کیو - صادقی - قوامی - ظفر بختیار - علی و حبیبلی

ورقه سفید علامت امتناع ۱۱ برگ
رئیس - رأی گرفته میشود باورقه بماده واحد و تبصره هائیکه رأی داده شده آقایان موافقت ورقه سفید میدهند

(اخذ واستخراج آراء بعمل آمد و نتیجه) بقرار زیر اعلام شد

رئیس - یکدوازدهم و تبصره ها با ۷۷ رأی موافق از ۸۷ نفر عده حاضر تصویب شد اسامی رأی دهندگان :

موافقین آقایان : رحیمیان - فولادوند - صادقی - عبدالرحمن فرامرزی - سلطانی - ظفری - نورالدین امامی - عرب شیبانی - گرگانی - ارباب - امیر حسین بختیار - کشاورز صدر - عدل اسفندیاری - مشایخی - مهندس خسرو هدایت - دولتشاهی - منگلی - ملک مدنی - معین زاده - دکتر مصباح زاده - دکتر آشتیانی - عباسی - حسن اکبر - صاحبجمع - دکتر راجی - موسوی - ضیاء ابراهیمی - دکتر امینی - قهرمان - جواد هارمی - آشتیانی زاده - هاشم وکیل - کهنجی - زنگنه - افغمی - کفائی - صفوی - مسعود تابتی - سزاوار - دهقان - شریعت زاده - حسن مکرّم

اسامی اهری - دکتر مجتهدی - دکتر شفق - احمد فرامرزی - عبدالعزیز نیکپور - نواب یزدی - ناصر ذوالفقاری - دکتر بقائی - اسدی - عباس سعودی - باتمانقلیچ - سالار بهزادی - کهنجی - اردلان - بوداغبان - لیاقوانی - معدوم معدوم - امر از نیکبوی - شریف زاده - دکتر فلسفی - صدر زاده - امیر نصرت اسکندری - دکتر طباطبائی - دکتر متین دفتری - قوامی - محمد علی مسعودی - علی و کیلی - آزاد - دکتر اعتبار - ارباب کیو - برزین - کبابادی - مهندس رضوی - وثوق

مخالفین آقایان : عباس اسکندری

ورقه سفید علامت امتناع ۴ برگ
۳- موقع دستور جلسه آینده ختم جلسه
رئیس - جلسه را ختم میکنیم جلسه فردا ساعت ۹ صبح دستور استماع شعب و کمیسیون ها و بعد پیشنهادات

دهقان - حق بنده محفوظ است؟

رئیس - حق شما محفوظ است برای فردا جلسه ساعت يك و بیست دقیقه بعد از ظهر ختم گردید

رضاحکمت
رئیس - مجلس شورای ملی - رضاحکمت